پرۆگرامی پارتی دیموکراتی کوردستان

کۆنگرەی ١٤

٣ - ٢٠٢٢/١١/٦

دهۆک

پێڕست

دەروازەی یەکەم: ناساندنی پارتی	٣
دەروازەی دووەم: ئامانجەکانی پارتی	٥
بەشی یەکەم: ئامانجە نەتەوەییەکان	٥
بەشی دووەم: ئامانجە نیشتمانییەکان	٧
بەشی سێیەم: ئامانجە هەرێمایەتی و نێودەوڵەتییەکان	٩
دەروازەی سێیەم: پرەنسیپ و ستراتیژییەکانی پارتی	١١
بەشی یەکەم: لە بواری پەرەپێدانی سیستمی سیاسی و بنەماکانی حوکمڕانیدا	١١
بەشی دووەم: لە بواری سەرەوەریی یاسا و سەربەخۆیی و کارایی سیستمی دادوەریدا	١٢
بەشی سێیەم: لە بواری ئابووری و کارگێڕی و داراییدا	١٣
بەشی چوارەم: لە ئاستی مرۆیی و کۆمەڵایەتیدا	١٦
بەشی پێنجەم: لە ئاستی فەرهەنگی و خزمەتگوزارییە کۆمەڵایەتییەکاندا	١٩

دەروازەی یەکەم

ناساندنی پارتی

ماددەی (١): ناوی پارتی

پارتی دیموکراتی کوردستان

ماددەی (٢): پێناسە

پارتی دیموکراتی کوردستان، پارتێکی دیموکراتی نیشتمانیی جەماوەرییە، بڕوای بە مافەکانی مرۆڤ، دادپەروەریی کۆمەڵایەتی، گەشەپێدانی بەردەوام، فرەیی سیاسی و نەتەوەیی و ئایینی و کولتووری، پێکەوەژیانی ئاشتیانە، ئازادییەکان و یەکسانی، مافی بڕیاردانی چارەنووس بۆ نەتەوەی کورد و گەلی کوردستان هەیە. بە شێوازە دیموکراسی و مەدەنییەکان لەسەر بنەمای بیروباوەڕ و ڕێبازی بارزانیی نەمر تێدەکۆشێت و سوود لە ئەزموونی گەلانی دیکەش وەردەگرێت.

ماددەی (٣): بنەما هزرییەکانی کاری پارتایەتی

پارتی لەسەر ئەم بنەما هزریانەی خوارەوە خەباتی نەتەوەیی و نیشتیمانی و دیموکراسیی خۆی بەڕێوە دەبات:

یەکەم: وەکو حزبێکی دیموکراتیی جەماوەریی پێشکەوتنخواز، نوێنەرایەتیی نەتەوەی کورد و گەلی هەرێمی کوردستان لە عێراق دەکات، پشتبەستن بە ڕێبازی بارزانیی نەمر، بڕوابوون بە مافی چارەنووس، لە پێناوی مافە ڕەواکانیان تێدەکۆشێت.

دووەم: پارتی باوەڕی بە دەستاودەستکردنی ئاشتیانەی دەسەڵات هەیە و گەل سەرچاوەی دەسەڵاتەکانە. بە گوێرەی بنەما دیموکراسییەکان کە خۆیان لە کێبڕکێی ئاشتیانەی سیاسی و هەڵبژاردنی ئازاد و دەوریی دەبیننەوە، دەسەڵاتەکان ئاڵوگۆڕ دەکرێن.

سێیەم: لە گۆڕەپانی سیاسیی عێراقدا وەکو پارتێکی دیموکراتیخواز کار بۆ چەسپاندنی

سیستمی دیموکراسیی فیدراڵی دەکات. لەسەر بنەماکانی هاوبەشێتیی ڕاستەقینە و هاوسەنگی و بەشداریی کارا بۆ بەدیهێنانی مافە ڕەواکانی گەلی کورد و کوردستان لە چوارچێوەی دەستووری هەمیشەیی عێراقی فیدراڵدا.

چوارەم: پارتی باوەڕی بە فرەپێکهاتەیی لە هەرێمی کوردستان هەیە و دان بە مافی پێکهاتەکاندا دەنێت، خەبات دەکات بۆ هێنانەکایەی کۆمەڵگایەک، لەسەر بنەمای هاووڵاتیبوون و یەکسانی و ڕێزگرتنی مافی هەمووان، بێ ڕەچاوکردنی ڕەگەز و ئایین و مەزهەب و جیاوازییە کولتوورییەکان.

پێنجەم: پارتی باوەڕی بە ڕەوایەتیی دۆزی گەلی کورد و گەلانی دیکەی ناوچەکە هەیە و تێدەکۆشێت بۆ ئەوەی لە ژێر ڕۆشنایی بنەماکانی یاسای نێودەوڵەتی و پرەنسیپەکانی مافی مرۆڤ و بنەما چەسپاوەکانی مافی گەلان لە چارتەری نەتەوە یەکگرتووەکان و دامەزراوە نێودەوڵەتییەکانی دیکە، هەمووان پێکەوە لە ئاشتی و ئارامی لە ناوچەکەدا بژین و زەمینەی ژیانێکی شایستە و ڕێزلێگیراو بۆ هەموو لایەك فەراهەم بکرێت.

دەروازەی دووەم

ئامانجەکانی پارتی

بەشی یەکەم:

ئامانجە نەتەوەییەکان

ماددەی (٤):

یەکەم: هێنانەدیی مافی بڕیاردانی چارەنووسی نەتەوەی کورد و گەلی کوردستان بە شێوازی تێکۆشانی ئاشتیانە و دیموکراسیانە.

دووەم: پشتیوانیکردن لە دۆزی ڕەوای نەتەوەی کورد لە پارچەکانی دیکەی کوردستان لە پێناوی هێنانەدی مافە نەتەوەیی و نیشتیمانییەکانیان بە ڕێگای خەباتی ئاشتیانە و دیموکراسییانە.

ماددەی(٥): پتەوکردنی پەیوەندیی دۆستانە و بەهێزکردنی هەماهەنگی و گیانی هاوکاریکردنی یەکتر لەگەڵ سەرجەم ڕێکخراو و پارتە سیاسییە دیموکرات و ئاشتیخوازەکان.

ماددەی(٦): ناساندنی ئەو تاوانانەی دەرهەق بەگەلی کوردستان کراون بە کۆمەڵگای نێودەوڵەتی و داواکردنی گەرەنتی ناوخۆیی و نێودەوڵەتی بۆ دووبارەنەبوونەوەیان.

ماددەی (٧):

یەکەم: هێنانەدی یەکێتیی خاك و گەلی کوردستان بە پێی ڕاستییە مێژوویی و جوگرافییەکان و گێڕانەوەی هەموو ناوچە کوردستانییەکانی دەرەوەی ئیدارەی هەرێم بۆ سەر هەرێمی کوردستان بەپێی ڕێکارە دەستوورییەکان.

دووەم: پەرەپێدانی فرەیی سیاسی و پتەوکردنی کولتووری دایالۆگ و لێبووردەیی لە ناو ماڵی کوردستانیدا.

ماددەی (٨):

یەکەم: داکۆکیکردن لە مافی هەموو ئەو کوردانەی کە لە ناوچەکانی تری عێراق نیشتەجێن وەکو بەشێکی دانەبڕاو لە گەلی کوردستان.

دووەم: داکۆکیکردن لە مافەکانی کوردستانیانی دیاسپۆرا و پتەوکردنی پەیوەندییە کۆمەڵایەتی و ئابووری و سیاسی و کولتوورییەکان لەگەڵیاندا.

ماددەی(٩): پاراستن و پەرەپێدانی ناسنامەی نەتەوەیی و نیشتمانی لەناو ڕۆڵەکانی نەتەوەکەماندا.

بەشی دووەم:

ئامانجە نیشتیمانییەکان

ماددەی (١٠): پارێزگاری لە مانەوە و یەکپارچەیی و بەهێزکردنی قەوارە و دامەزراوە دەستوورییەکانی هەرێمی کوردستان.

ماددەی (١١): دانانی دەستوورێکی دیموکراتی بۆ هەرێمی کوردستان.

ماددەی (١٢): پاراستنی هەموو ئەو دەستکەوتە نەتەوەیی و سیاسی و ئابووری و کولتوورییانەی کە لە ئەنجامی خەبات و قوربانیدانی گەلی کوردستان و پێشمەرگە و هێزە سیاسییەکان و خوێنی شەهیدانەوە بەرهەم هاتوون.

ماددەی (١٣):

یەکەم: چاسپاندن و پتەوکردنی یەکریزیی نیشتیمانی و ئاشتیی ناوخۆیی و پێکەوەژیان و گیانی لێبووردەیی لە نێوان هەموو پێکهاتە نەتەوەیی و ئایینییەکانی هەرێمی کوردستان و عێراق.

دووەم: مسۆگەرکردنی مافە نەتەوەیی و کولتووری و کارگێڕییەکانی تورکمان و کلدان سریان ئاشوری و ئەرمەن لە هەرێمی کوردستان و عێراق.

ماددەی (١٤): گەشەپێدانیی کۆمەڵگایەکی مەدەنی هاوچەرخ، کە سەروەریی یاسا و دادپەروەری و هاودەرفەتی و ڕێزگرتنی ئازادییە کەسی و گشتییەکان تێیدا فەراهەم بێت.

ماددەی (١٥): چەسپاندنی سیستمی دیموکراتیی پەرلەمانیی فیدراڵی لە عێراقدا بە شێوەیەک هاووڵاتیبوونی تەواو بۆ عێراقیەکان مسۆگەر بکات و ببێتە هۆی مسۆگەرکردنی بەشداریی هەموو پێکهاتەکانی عێراق لە دامەزراوە دەستوورییەکاندا لەسەر بنەماکانی هاوبەشی و سازان و هاوسەنگی.

ماددەی (١٦): چارەسەرکردنی کێشەکانی نێوان حکوومەتی هەرێمی کوردستان و حکوومەتی عێراقی فیدراڵ بەپێی دەستووری هەمیشەیی و جێبەجێکردنی تەواوی برگە و ماددەکانی وەکو خۆی.

ماددەی (١٧): هێنانەدی بەرژەوەندی سیاسی و نیشتیمانیی هاوبەش لە رێگای پەیوەندیی ئەرێنی و هاوسەنگ لەگەڵ هێز و لایەنە سیاسییەکانی کوردستان و عێراق.

ماددەی (١٨): زیاتر بەنیشتیمانیکردنی سیاسەتی دەرەوە و دامەزراوەی سەربازی عێراق بە شێوەیەک کە نەکرێتە ئامرازی ململانێی سیاسیی ناوخۆیی لە نێوان حکوومەتی فیدراڵی و حکوومەتی هەرێمەکان و لە دژی گەلانی عێراق بەکارنەهێندرێت، هەروەها ببێتە بەرجەستەکەری بەرژەوەندیی گشتیی سەرجەم پێکهاتە نەتەوەیی و ئاینییەکان بەپێی دەستوور.

ماددەی (١٩): پابەندکردنی کۆماری عێراقی فیدراڵ کە بەرپرسیارێتیی (گێڕانەوە، قەرەبووکردنەوە و ڕازیکردن) بگرێتە ئەستۆ لە بەرامبەر ئەو زیانانەی بە گەلی کوردستان کەوتوون بە هۆی تاوانەکانی جینۆساید، تاوانەکانی دژ بە مرۆڤایەتی، تاوانەکانی جەنگ و ئەو پێشێلکاریانەی مافی مرۆڤ کە لە لایەن حکوومەتە یەك لە دوای یەکەکانی عێراق ئەنجام دراون.

بەشی سێیەم:

ئامانجە هەرێمایەتی و نێودەوڵەتییەکان

ماددەی(٢٠): کارکردن بۆ بەدەستهێنانی دانپێدانانی نێودەوڵەتی بە تاوانەکانی جینۆساید و تاوانەکانی دژ بە مرۆڤایەتی و تاوانەکانی جەنگ، کە بەرامبەر بە گەلی کوردستان ئەنجام دراون.

ماددەی (٢١): کارکردن لەسەر پابەندکردنی دەوڵەتی عێراق بە ڕێزگرتن و پابەندبوون و پیادەکردنی تێکڕای بەڵگەنامە و پەیماننامە نێودەوڵەتییەکان، بە تایبەت ئەوانەی پەیوەنددارن بە مافەکانی مرۆڤ و مافی پێکهاتەکان و مافی بڕیاردانی چارەنووس.

ماددەی (٢٢): پتەوکردنی پەیوەندیی دۆستانە لە نێوان هەرێمی کوردستان و وڵاتانی دراوسێ لەسەر بنەمای پرەنسیپی بەرژەوەندیی هاوبەش و ڕێزلەیەکترگرتن و دراوسێیەتیی باش و دەستوەرنەدان لە کاروباری ناوخۆیی یەکتر و چارەسەرکردنی ئاریشە و گرفتەکان بە شێوازی ئاشتیانە و بەپێی بنەماکانی یاسای نێودەوڵەتیی گشتی.

ماددەی (٢٣): وەرگرتنی سیفەتی چاودێر بۆ هەرێمی کوردستان لە ڕێکخراوی نەتەوەیەکگرتووەکان و دامەزراوەکانی.

ماددەی (٢٤): پەرەدان بە پەیوەندییە سیاسی و ئابووری و کولتوورییەکانی هەرێم ی کوردستان لەگەڵ وڵات و هەرێم و گەل و ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان و تێکۆشان بۆ ئەوەی هەرێم و دامەزراوەکانی ببنە ئەندامی ڕێکخراوە هەرێمی و نێودەوڵەتییە ناحکوومییەکان.

ماددەی (٢٥): دروستکردنی پەیوەندیی دۆستانە و هاریکاریی لەگەڵ ئەو گەل و پارت و کەسایەتی و ڕێکخراوە ناحکوومییانەی پشتگیری و بڕوایان بە مافەکانی گەلی کوردستان هەیە.

ماددەی (٢٦): پاراستن و بەهێزکردنی پێگەی نێودەوڵەتیی قەوارەی سیاسی و دەستووریی هەرێمی کوردستان لە ڕێگای بەدەستهێنانی، پشتیوانیی نێودەوڵەتیی زیاتر و مانەوە لە چوارچێوەی هاوپەیمانێتییە نێودەوڵەتییەکانی تایبەت بە ڕووبەڕووبوونەوەی تیرۆر لە پێناوی هێنانەدی ئاشتی و ئاسایشی نێودەوڵەتی لە ناوچەکەدا.

دەروازەی سێیەم

پرەنسیپ و ستراتیژییەکانی پارتی

بەشی یەکەم:

لە بواری پەرەپێدانی سیستمی سیاسی و بنەماکانی حوکمڕانیدا

ماددەی (٢٧): بەهێزکردنی سیستمی پەرلەمانی دیموکراتی کوردستان- عێراق بە پشتبەستن بە پرەنسیپەکانی: گەل سەرچاوەی دەسەڵاتە، لێکجیایی و هاوسەنگیی نێوان دەسەڵاتەکان، سەربەخۆیی و کارایی دامەزراوەکان، سەروەریی یاسا، پاراستنی ماف و ئازادییەکان.

ماددەی (٢٨): ڕێزگرتنی مافەکانی مرۆڤ و ئازادییە بنەڕەتییەکان.

ماددەی (٢٩): ڕێزگرتن لە پرەنسیپی شەفافیەت و لێپرسینەوە و سزا و پاداشت لە حوکمڕانیی هەرێمی کوردستان و عێراق.

ماددەی (٣٠): پابەندبوون بە سەروەری یاسا و یەکسانی لە بەردەمیدا بەبێ ئەوەی جیاوازی بکرێ بەهۆی نەتەوە، ڕەگەز، ئایین و ئایینزا، یان پێگەی کۆمەڵایەتی و سیاسییەوە.

ماددەی (٣١): دەستەبەرکردنی ئازادیی ڕۆژنامەوانی و ئازادیی ڕادەربڕین و کارکردن بۆ ئەوەی ئامرازەکانی ڕاگەیاندن ببنە میکانیزمی کارا و بەرپرس بۆ داکۆکیکردن لە ماف و ئازادییەکانی گەلانی هەرێمی کوردستان و عێراق.

ماددەی (٣٢): بڕوابوون بە کاری ئۆپۆزسیۆنی سیاسی و پەرلەمانی وەک پێویستییەکی بنەڕەتی سیستمی دیموکراسی.

ماددەی(٣٣): هەوڵدان بۆ بەهێزکردنی بنەمای دامەزراوەیی لەنێو دامەزراوە دەستووری و سیاسییەکانی هەرێمی کوردستان و عێراق و رێگریکردن لە دەستێوەردان و کاریگەریی هێزە کۆمەڵایەتی و سیاسییەکانی دەرەوە.

ماددەی (٣٤): چەسپاندنی مۆدێلی حوکمڕانیی باش، بۆ ئەوەی باشترین خزمەتگوازیی گشتی پێشکەشی گەلانی هەرێمی کوردستان بکات.

بەشی دووەم:

لە بواری سەروەریی یاسا و سەربەخۆیی و کارایی سیستمی دادوەریدا

ماددەی (٣٥): بەهێزترکردنی سەروەریی یاسا و سەربەخۆکردن و کاراترکردنی دادگاکان و سیستمی دادوەری، کە یەکێکن لە پایەکانی حوکمڕانیی باش و وەڵامدەرەوە.

ماددەی (٣٦): نەهێشتنی هیچ جۆرە دەستێوەردانێکی سیاسی و کۆمەڵایەتی لە کاری دادگاکان، لە پێناوی ئەوەی کە حوکمی یاسا بەسەر هەمووواندا جێبەجێ بکرێت و هاووڵاتیان لە سێبەری سەروەریی یاسادا ئەرک و مافەکانی خۆیان پیادە بکەن.

بەشی سێیەم:

لە بواری ئابووری و کارگێڕی و داراییدا

ماددەی (٣٧): بواری ئابووری

پارتی کار دەکات بۆ بنیاتنانی ئابوورییەکی بەهێز، سەربەخۆ، نوێبوونەوە و هەمەچەشنکردنی سەرچاوەکانی داهات لە کوردستان، ئەمەش بە پەیڕەوکردنی سیستمی ئابووریی بازاڕ و فەراهەمکردنی ژینگەیەکی لەبار بۆ کەرتی تایبەت تا بەشدارییەکی کارا لە بووژاندنەوە و پەرەپێدانی ژێرخانی ئابووری و دروستکردنی هەلی کار بۆ خەڵک بکات. هەروەها کار بۆ پێکەوەکارکردنی کەرتی گشتی و تایبەت – (Public Private Partnership -PPP) دەکەین.

ماددەی (٣٨): بواری کارگێڕی

پارتی کاردەکات بۆ دووبارە ئەندازە دانانەوەی سیستم و پەیکەری دامودەزگاکانی هەرێمی کوردستان، بە شێوەیەك کە بەرژەوەندی گشتی و ڕەزامەندیی هاونیشتمانییان چەق سەرجەم پرۆسەکان بێت و، پەیڕەوکردنی حوکمڕانی باش **(الحكم الرشيد)** و حکوومەتی ئەلیکترۆنی و بەدامەزراوەییکردنی دەزگاکان، ئامراز بێت بۆ گەیشتن بە چارەسەرکردن و ڕێگریکردن لە کێشەکانی گەندەڵیی کارگێڕی و زێدەڕۆیی ڕۆتین، زامنی بەرجەستەکردنی پرەنسیپەکانی بەشداریکردنی لە بڕیاردان و ڕەخساندنی دەرفەتی یەکسان لە کارکردن و پیشەدا.

ماددەی (٣٩): بواری دارایی

پارتی کار دەکات بۆ پێداچوونەوە بە سیستم و پەیکەری کەرتی دارایی و بانک بۆ ئەوەی لەسەر بنەماکانی دەربڕین، ڕوونیەتی و لێپرسینەوە **(الافصاح، الشفافية، المسائلة)** بۆ گێڕانەوە و پتەوکردنی متمانە بەو کەرتە، ئەمەش لە پێناوی ئەوەی کە ڕۆڵی خۆی لە بەگەڕخستن و خولانەوەی سەرمایەدا بگێڕێت، هەروەها بۆ ئەوەی کە بەشداریی هەرێمی کوردستان لە داڕشتن و ڕێکخستنی سیاسەتی دارایی و نەختینەیی عێراق مسۆگەر بکرێت و شایستە داراییەکانی خەڵکی کوردستان دەستەبەر بکرێن.

ماددەی (٤٠): بواری سامانە سرووشتییەکان

پارتی کار دەکات بۆ ئەوەی سامانە سرووشتییەکان بە شێوەیەکی زانستی دەربهێندرێن و بەکار بهێندرێن، بە جۆرێک نەبنە تاکە سەرچاوەی داهات و زیان بە فرەجۆریی کەرتی ئابووریی وڵات نەگەیەنن، بەڵکو ببنە سەرچاوەیەکی گرنگی داهات بۆ ئەوەی کەرتەکانی دیکەی ئابووری ببوژێننەوە و فرە سەرچاوەیی داهات بپارێزن.

ماددەی (٤١): کەرتی کشتوکاڵ

پارتی کار دەکات لە پێناو بووژاندنەوە و پەرەپێدان و بەپیشەسازیکردنی کەرتی کشتوکاڵ و هاندان و پێشخستنی توانای جووتیاری خۆماڵی و دابینکردنی پێداویستییەکانیان، بۆ ئەوەی ئاسایشی خۆراك مسۆگەر بکەن و هەرێمی کوردستان بگەیەننە ئاستی خۆبژێوی **(الاكتفاء الذاتي)** و زەمینەسازی بۆ بەبازاڕکردنی بەرهەمەکانیان لە ئاستی ناوخۆ و دەرەوە.

ماددەی (٤٢): کەرتی پیشەسازی

پارتی کار دەکات بۆ پەرەپێدانی کەرتی پیشەسازی لە کوردستاندا، ئەمەش لە پێناوی هەمەچەشنکردنی سەرچاوەکانی داهات و زیادکردنی هەلی کار و بەرهەمی خۆماڵی بە سوودوەرگرتن لە تەکنۆلۆژیای سەردەم و کەرستەی خاوی خۆماڵی و هەماهەنگی لەگەڵ وڵاتە پێشکەوتووەکان. بۆ ئەم مەبەستە کار دەکەین بۆ کردنەوەی ناوچەی ئابووریی ئازاد و دروستکردنی ناوچە پیشەسازییەکان و گرنگیدان بە پرۆژەی بچووک و مامناوەند، بە سوودوەرگرتن لە سەرچاوەی بەرهەمهێنانی ناوخۆیی.

ماددەی (٤٣): کەرتی گەشتیاری

پارتی کار دەکات بۆ ئەوەی کەشوهەوا و شوێنە گەشتیارییە جیاوازەکانی کوردستان ببنە سەرچاوەیەکی دیکەی داهاتی نیشتیمانی، ئەمەش لە ڕێگای سەرمایەگوزاریی کەرتی تایبەت و بایەخی زیاتری کەرتی گشتی بە گەشتوگوزار و شوێنەوار و ناوچە دێرینەکانی کوردستان بۆ ئەوەی بە جۆرێک ڕێکبخرێن کە هەلی کاری ناوخۆیی زیاد بکەن و ببنە ناوچەی گەشتیاریی چوار وەرزە و سەرنجی گەشتیاریی ناوخۆیی و هەرێمی ڕابکێشن.

ماددەی (٤٤): کەرتی بازرگانی

پارتی کاردەکات بۆ بووژانەوەی کەرتی بازرگانی لە کوردستان لە رێی ئاسانکاریی بازرگانیی ناوخۆیی و هەرێمی و نێودەوڵەتی، بۆ ئەوەی کاڵاکان بە نرخێکی گونجاو بگەنە خەڵک و بەرهەمی خۆماڵییش لە بازاڕەکانی عێراق و ناوچەکەدا ساغ بکرێنەوە و کوالیتییان بەرز بکرێتەوە.

بەشی چوارەم:

لە ئاستی مرۆیی و کۆمەڵایەتیدا

ماددەی (٤٥): لە ئاستی خێزان

پارتی کار دەکات بۆ بەدیهێنانی خێزانێکی دروست و بەختەوەر و هۆشیار بە ڕەچاوکردنی بنەماکانی خێزانی تەندروست و پاراستنی خێزان و ڕێزگرتن لە تایبەتمەندی و بەها کۆمەڵایەتییەکانی، بە شێوازێك خێزان پێگەیەکی کۆمەڵایەتیی بەهێزی هەبێت لە ڕووی ڕێزگرتن لە بەها و تایبەتمەندییە گشتییەکان و بەهەندوەرگرتنی بژێوی و بە یاسا پارێزگاری لێ بکرێت.

ماددەی (٤٦): لە ئاستی تاك

کارکردن بۆ پێگەیاندن و هۆشیارکردنەوەی تاك بۆ ئەوەی ببێتە کەسێکی کارا و بەرهەمهێنەر و داهێنەر، کە بتوانێت خزمەت بە کۆمەڵگا و دامودەزگاکانی بکات.

ماددەی (٤٧): لە ئاستی منداڵ

هێنانەکایەی کەشێکی لەبار و پێشکەوتوو لە ڕووی پەروەردەیی و تەندروستیی دوور لە توندوتیژیی دەروونی و جەستەیی بۆ منداڵان، بە لەبەرچاوگرتنی جارنامەی مافەکانی منداڵ و بەڵگەنامە نێودەوڵەتییەکان.

ماددەی (٤٨): لە ئاستی بەساڵاچووان

پارتی کار دەکات بۆ پەرەپێدانی زیاتر بە خزمەتگوزارییەکانی تایبەت بەساڵاچووان، وەك توێژێکی بەنرخ و ماندوونەناسی کۆمەڵگا، بە جۆرێك سوود لە توانا و ئەزموونەکانیان وەربگیرێت و، بە ڕێزەوە لێیان بڕواندرێت و ژیانێکی ئارام و شایستەیان بۆ مسۆگەر بکرێت.

ماددەی (٤٩): لە ئاستی ئافرەتان

ڕەخساندنی کەشێکی لەباری کۆمەڵایەتیی تەندروست و دوور لە جیاکاری و دەمارگیریی ڕەگەزی، کە تێیدا یەکسانی و هاوسەنگیی نێوان نێر و مێ لە هەمبەر بەشداریکردنێکی کارا، بەرپرسیاریەتی و سەرکردایەتیکردن، بنیادنان و پێگەیاندن لە گشت کایەکانی ژیانی سیاسی و حوکمڕانی، ئیداریی، ئابووری، کۆمەڵایەتی، ڕۆشنبیریی و زانستی و خزمەتگوزاری و ڕێکخراوەیی مسۆگەر بکات.

ماددەی (٥٠): لە ئاستی قوتابیان

قوتابی توێژێکی گرنگ و پڕبایەخی کۆمەڵگای کوردستانە، پارتی لە ڕێگای پشتگیریکردنی یەکێتیی قوتابیانی کوردستان و دامەزراوە پەیوەندیدارەکانەوە خزمەتی ئەو توێژە دەکات، بە جۆرێك:

- ڕەخساندنی دەرفەتی یەکسانیی خوێندن و فێربوون بۆ هەموو قوتابیان، بەبێ هیچ جۆرە جیاکارییەکی ئایینی، نەتەوەیی و ڕەگەزی.

- برەودان بە پێشخستنی بواری پەروەردە و فێرکردن کە بەرزکردنەوەی ئاستی زانستیی قوتابیان تێیدا ڕەنگ بداتەوە.

- گەشەپێدانی هەست و هۆشیاری نیشتیمانی ونەتەوەیی و ژینگەپارێزی قوتابیانی کوردستان.

-قوتابیان لەسەر بنەمای فرەیی و نادەمارگیریی ئایینی پەروەردە بکرێن، بە جۆرێك کە خزمەتی زیاتری دەستەبەرکردنی ئاشتیی کۆمەڵایەتی بکات.

ماددەی (٥١): لە ئاستی لاوان

ڕەخساندنی زەمینەی گونجاو بۆ پێگەیاندن و گەشەپێدانی هزری، تەندروستی، کولتووری، ئازادیی کاری ڕێکخراوەیی مەدەنی بۆ لاوانی کوردستان، لە پێناو بەگەڕخستنی لێهاتوویی و توانستیان و، دابینکردنی دەرفەتی کاری گونجاو و بەشدارییەکی کاریگەر و بەرهەمهێن بۆ پێشڤەچوونی کۆمەڵگا.

ماددەی (٥٢): لە ئاستی شەهید و قوربانیانی جینۆساید

یەکەم: ڕەخساندنی ژیانێکی ئاسوودە و سەربەرزانە بۆ خانەوادەی شەهیدان و زیندانیانی

سیاسی و قوربانیانی تاوانە یەک لە دوای یەکەکانی کیمیاباران، ئەنفال، کۆمەڵکوژیی گەلی کوردستان.

دووەم: کۆکردنەوە و دۆکیۆمێنتکردن و پاراستنی هەموو زانیاریی و بەڵگەنامەکانی پەیوەست بە تاوانەکانی کۆمەڵکوژی، وەک بەشێک لە سەروەرییەکانی مێژووی گەلی کوردستان. قەرەبووکردنەوەی قوربانیان لەلایەن حکوومەتی عێراق و ناساندنی ئەو مێژووە بە نەوەکانی داهاتوو، دانان بە تاوانی جینۆسایدی گەلی کوردستان لە نێوەندە نێودەوڵەتی و بەدەستهێنانی پاڵپشتیشیان لە پێناو پاراستنی گەلی کوردستان لە دووبارەبوونەوەی ئەو تاوانانە.

سێیەم: هەوڵدان بۆ قەرەبوونکردنەوە و گەڕانەوەی هەموو ئەو هاووڵاتیانەی کوردستان لە پێکهاتەکانی (ئێزدی، کریستیان، شەبەک و کاکەیی) بۆ ناوچەکانیان کە بە هۆی پەلامارەکانی داعش و گرووپە تیرۆریستییەکانی دیکە زیانیان بەر کەوتووە. هەروەها هەوڵدان لەگەڵ دامەزراوەکانی حکوومەتی عێراق و ئاژانسە نێودەوڵەتییەکان بۆ ئەوەی چارەنووسی ڕفێندراو و بێسەروشوێنەکان دەستنیشان بکرێت.

چوارەم: بایەخدان بە گەشەپێدانی (گەشتوگوزاری تاريك- **Dark Tourism**) بۆ زیاتر ناساندنی پرۆسەکانی جینۆساید.

ماددەی (٥٣): لە ئاستی خاوەن پێداویستیی تایبەت

دەستەبەرکردنی سیستمی خزمەتگوزاریی تەندروستی و پەروەردەیی پێشکەوتوو بۆ خاوەن پێداویستیی تایبەت، بە هەموو جۆرەکانیان، ڕێزگرتن لێیان و بەرزکردنەوەی ئاستی هۆشیاریی کۆمەڵگا لەو بارەیەوە و، مسۆگەرکردنی ژیانێکی ئاسوودە و شایستە بۆ ئەو توێژە. پارتی کار دەکات بۆ دەستەبەرکردنی ژیانێکی ئاسوودە و بەدەستهێنانی مافەکانیان وەك فێرکردن و چارەسەری و دووبارە شیاندنیان و گونجاندنیان لەناو کۆمەڵگا بە پێی بەڵگەنامە و ڕێککەوتننامانە نێودەوڵەتییەکانی تایبەت بەم توێژە.

بەشی پێنجەم :

لە ئاستی فەرهەنگی و خزمەتگوزارییە کۆمەڵایەتییەکاندا

ماددەی (٥٤): لە ئاستی پەروەردە و پێگەیاندنی زانستی

یەکەم: دەستەبەرکردنی کۆمەڵگایەکی خوێندەوار و ئاستبەرزی زانستی بە ڕێگای فەراهەمکردنی سیستمێکی پەروەردە و فێرکردنی پێشکەوتوو لە هەردوو کەرتی گشتی و تایبەت، هاوتەریب لەگەڵ پێشکەوتنی جیهانی، بۆ هەموو چین و توێژێک کە خزمەت بە زانست و ئاشتەوایی کۆمەڵایەتی، نەهێشتنی دەمارگیریی ئایینی، جیاکاریی ڕەگەزی، گەشەسەندنی هەستی نیشتیمانپەروەری و هێنانەکایەی کۆمەڵگایەکی بەرهەمهێن بکات.

دووەم: بەرزکردنەوەی ئاستی زانستیی زانکۆ و پەیمانگاکانی کوردستان، بە جۆرێک بەرهەمهێنانی تاکی کارامە و بەتوانا بۆ گشت سێکتەرەکانی ژیانی کۆمەڵگا مسۆگەر بکات.

سێیەم: پەرەدان بە توێژینەوەی زانستی لەسەر بنەما و ستانداردی نێودەوڵەتی بۆ ئەوەی دامەزراوە مەعریفی و هزرییەکان ببنە بەرهەمهێنەری هزر و سیاسەت بۆ بەڕێوەبردن و پێشکەوتنی کوردستان.

چوارەم: کارکردن بۆ زمانی ستاندارد.

ماددەی (٥٥): لە ئاستی تەندروستی

پێشخستن و باشترکردنی سیستمی تەندروستی بە مەبەستی دابینکردنی خزمەتگوزاری تەندروستی لە بواری خۆپاراستن و، هۆشیاری تەندروستی و چارەسەر و دووبارە شیاندنی پزیشکی و تەندروستی بە کوالێتی (جۆری)ی بەرز، بۆ هەموو دانیشتووانی کوردستان.

ماددەی (٥٦): لە ئاستی پێشمەرگە و ئاسایش

یەکەم: پێشمەرگە هێمای بەرخودان و پارێزگاریکردنە لە ماف و ئازادی و سەروەریی خاکی کوردستان، پارتی ڕۆڵی خەبات و قوربانیدانی ئەو توێژە بەرز دەنرخێنێت و، کاردەکات بۆ ڕێکخستن و یەکخستنی هێزی پێشمەرگەی کوردستان و بەهێزکردنی توانای و کارامەییان لە

بەرگریکردندا بە شێوەیەکی مۆدێرن و، دابینکردنی ژیانێکی شایستە بۆیان.

دووەم: هێزەکانی ئاسایش و هەواڵگری کوردستان ڕۆڵێکی مەزن و سەرەکی لە پاراستنی ئاسایشی هاووڵاتیانی کوردستان و بەرگریکردن لە دەسکەوتەکانی گەلەکەمان دەگێڕن، بۆیە پارتی بە سوودوەرگرتن لە زانست و تەکنۆلۆژیا و ڕێسا و یاسا بەرکارە جیهانییەکان کە خزمەت بە پاراستن و دەستەبەرکردنی ئارامی و ئاسوودەیی زیاتر بە ژیان و ماف و ئازادییەکانی هاووڵاتیان دەکات، هەوڵ دەدات بۆ زیاتر بەدامەزراوەییکردن و پێشخستنی تواناکانی ئەو دامەزراوەیە.

ماددەی (٥٧): لە ئاستی کولتووری

کارکردن لە پێناو پەرەپێدانی کولتووری (زمان، ڕۆشنبیری، هونەری، پاراستنی بەڵگەنامە و دەستنووسەکان، کەلەپوور، ئەدەبیات، مێژوو و هزری نیشتیمانی) کە ڕەنگدانەوەی ڕاستەقینەی کۆمەڵگای کوردستانی بێت و، فرە کولتووری و فرە ئایینی و یەکترقبوڵکردن و ڕێزگرتن لە جیاوازییەکانمان زیاتر تێیدا بەرجەستە بێت، ئەمەش لە پێناو بەرزکردنەوەی ئاستی هزری و هوشیاری و نیشتیمانی کوردستانی بێت.

ماددەی (٥٨): لە بواری ئایینی

یەکەم: پارتی ڕێز لە فرە ئایینی و فرە مەزهەبیی دەگرێت و دەرفەتی یەکسان بۆ باوەڕداران دەڕەخسێنێت و، پشتگیری لە پێکەوەژیانی ئاشتیانە لە نێوان گشت ئایین و ئایینزاکانی کوردستان دەکات و، ڕێگریی لە هەر جۆرە بەریەککەوتن و توندوتیژی و چەوساندنەوەیەك لەم بوارەدا دەکات.

دووەم: پارتی وەکو سەرمایەیەکی گرنگ دەڕوانێتە کولتوور و نەریت و شوێنەوارە ئایینییە جیاوازەکان و، لە لەناوچوون دەیانپارێزێت.

سێیەم: پارتی هەوڵ دەدات بۆ سارێژکردنی هەموو ئەو برین و کەلێنانەی کە دەرهاویشتەی شەڕی تیرۆریستانی داعشن و، بوونە هۆی دروستکردنی جۆرێك لە بێ متمانەیی و ڕق لە نێوان پێکهاتە ئایینی و مەزهەبییەکان، بە تایبەتیتر لە ناوچە کوردستانییەکانی دەرەوەی ئیدارەی هەرێمی کوردستان.

ماددەی (٥٩): لە ئاستی ژینگە

پارتی کار دەکات بۆ بڵاوکردنەوەی هۆشیاریی ژینگەیی، پاراستنی ژیانی کێوی و جۆراوجۆری بایۆلۆژی، نەبەزاندنی سنوورەکانی توانای ژینگە و سەرچاوە سرووشتییەکان، کەمکردنەوەی پیسبوون بە ڕەچاوکردنی پرەنسیپەکانی گەشەپێدانی بەردەوام لە بەڕێوەبردنی ژینگەدا. هەروەها کار دەکات بۆ ئەوەی بە شێوەی زانستی و بە سوودوەرگرتن لە ئەزموونی وڵاتان، ژینگەی وڵاتەکەمان پاک بکرێتەوە و پانتایی سەوزایی زیاد بکرێت و هاوسەنگی ژینگەیی بپارێزرێت بۆ ڕێگریکردن لە بەبیابانبوون و کارەساتی ژینگەیی و سروشتی.

کار دەکەین بۆ پاککردنەوەی هەموو کوردستان لە مین، فراوانکردنی ناوچە پارێزراوە سرووشتییەکان و دووبارە بەکارهێنانەوەی خاشاک بە شێوەی زانستی و مۆدێرن. هەروەها بایەخدان بە دامەزراوەکانی ژینگەپارێزی بۆ ئەوەی هۆشیاریی خۆشەویستی سروشت و ژینگە لە ناو خەڵکدا فراوانتر بکرێت.

ماددەی (٦٠): لە ئاستی شار

پارتی گرنگییەکی تایبەتی بە شار و شارۆچکەکان دەدات و هەوڵی گەشەپێکردن و چارەسەرکردنی کێشەکانیان دەدات. ئەویش لە ڕێگای دامەزراوەکانی شارەوانی، بەجۆرێک کە کارەکانیان بە شێوەیەکی دروست و بە بوونی ماستەرپلان، خزمەتگوزارییە گشتییەکان بە کوالێتی بەرز و بەپێی ستانداردی ئەندازیاری بە هاووڵاتیان بگەیەنێت. لە دانانی پلانی خزمەتکردنیش پشت ببەستێت بە پێوەرەکانی: ژمارەی دانیشتووان و ڕووبەری ناوچەکان و ئاستی پێداویستی بۆ خزمەتگوزاری و ئاستی وێرانبوون و زیانپێگەیشتوویی لە ڕابردوودا.

ماددەی (٦١): لە ئاستی لادێ (گوند)

بایەخدان بە گەشەپێدانی گوندەکانی کوردستان و، ئاوەدانکردنەوەی گوندە وێرانکراوەکان و دابینکردنی خزمەتگوزاریی گشتی بۆ گوند و لادێکان، بە جۆرێك شوێنە نزیک و دوورەدەستەکان بگرێتەوە و زەمینە بڕەخسێندرێت بۆ زیاتر ئاوەدانکردنەوە و گەڕانەوەی خەڵك بۆ گوندەکان، هەروەها گەیاندنی هەموو خزمەتگووزارییەکی شارستانی بۆ گوند، بۆ نەهێشتنی جیاوازییە کۆمەڵایەتییەکان و کەمکردنەوەی فشار لەسەر شارە گەورەکان.

ماددەی (٦٢): لە ئاستی کاری ڕێکخراوە پیشەیی و مەدەنییەکاندا

پارتی گرنگییەکی تەواو بە ڕەخساندنی دەرفەت، ئازادیی کارکردن، چالاکی و کاریی ڕێکخراوەیی کۆمەڵی مەدەنی و ڕێکخراوە پیشەییەکان (یەکێتی- سەندیکا- کۆمەڵە پیشەییەکان)دەدات، لە پێناو:

یەکەم: نوێنەرایەتیکردنێکی ڕاستەقینە و کاریگەری چین و توێژەکانی کۆمەڵگا و بەرگریکردن لە ماف و داخوازییەکانیان.

دووەم: برەودان بە پرۆسەی بەدیموکراسی و بەمەدەنیکردنی کۆمەڵگای کوردستان بە لە بەرچاوگرتنی ڕێککار و بنەما یاسایی و بەها دیموکراسییەکان.

ماددەی (٦٣): لە ئاستی ڕاگەیاندن و میدیادا

پارتی پاڵپشتیی و پشتگیریی بەرجەستەکردنی ئازادیی ڕاگەیاندن و میدیایی دەکات، بە جۆرێك لە چوارچێوەی یاسادا ڕێکبخرێت و ڕەنگدانەوەی نیشتیمانی و پیشەیی هەبێت و، لەسەر بنەمای زانستی و پاراستنی ئیتیکی رۆژنامەنووسی بەڕێوە بچێت.

ماددەی (٦٤): لە ئاستی سۆشیال میدیادا

پارتی پاڵپشتیی پێشخستن و ڕێکخستنی زیاتری بواری کاری سۆشیالمیدیایی دەکات، بە جۆرێك لە چوارچێوەی یاسادا ڕێکبخرێت و بەها نیشتیمانی و کولتووری و کۆمەڵایەتییەکان تێیدا بپارێزرێن.

ماددەی (٦٥): بواری سیستمی گەیاندنی (کۆمیونیکەیشن) ئەلیکترۆنی و ئینتەرنێت

گەشەپێکردن و ڕێکخستن و گەیاندنی، سیستمی گەیاندنی (کۆمیونیکەیشن) ئەلیکترۆنی و ئینتەرنێت بۆ هەموو شار و شارۆچکە و ناوچەکانی هەرێمی کوردستان، بە جۆرێک کە لە ڕووی کوالێتی و نرخەوە گونجاو بێت بۆ هاووڵاتیانی کوردستان. هەروەها دانانی چوارچێوەی یاسایی بۆ بەکارهێنانیان و پاراستنیان لە خراپ بەکارهێنان بۆ بواری تیرۆر و نانەوەی کێشە کۆمەڵایەتییەکان و پێشێلکردنی مافی تاک و کۆمەڵگا. هەروەها بەرپرسیارێتیی بەکارهێنانی دیاری بکرێت و بەپێی یاسا و ڕێساکان ڕێکبخرێت.

ماددەی (٦٦): لە ئاستی خزمەتگوزاریی گشتی

پارتی کار دەکات بۆ دابینکردن و گەیاندنی خزمەتگوزاریی گشتی، بە کوالێتییەکی بەرز بۆ هەموو خەڵکی کوردستان و هەموو شوێنێك بە بێ جیاوازی.

ماددەی (٦٧): خۆشگوزەرانیی گشتی (بەختەوەریی گشتی)

پارتی کار دەکات بۆ بەرزکردنەوەی پێوەرەکانی بەختەوەریی گشتی، کە خۆی لە پێداویستییەکانی خۆشگوزەرانی، کار، بیمەی تەندروستی، پەروەردە و بیمەی کۆمەڵایەتی دەبینێتەوە و، سەقامگیریی دەروونی، کۆمەڵایەتی، سیاسی و ئابووری مسۆگەر دەکات.

پەیڕەوی ناوخۆی

پارتی دیموکراتی کوردستان

کۆنگرەی ١٤

٣ - ٢٠٢٢/١١/٦

دهۆک

پێڕست

بەشی یەکەم: چەند پێناسەیەکی بنەڕەتی	٢٧
بەشی دووەم: پرەنسیپە ڕێکخراوەییەکانی پارتی	٢٩
بەشی سێیەم: هاتنە نێو پارتی	٣٠
بەشی چوارەم: پێکهاتەی ڕێکخراوەیی پارتی	٣٤
بەشی پێنجەم: لیژنە و دەستەکانی کۆنگرە	٥٩
بەشی شەشەم: هەڵبژاردنی ئۆرگانەکانی پارتی و نوێنەرانی کۆنگرە	٦٢
بەشی حەوتەم: دارایی پارتی	٦٣
بەشی هەشتەم: سیستمی دیسپلینی پارتایەتی	٦٤

بەشی یەکەم

چەند پێناسەیەکی بنەڕەتی

ماددەی (١): پێناسەی پارتی لە ڕووی ڕێکخراوەییەوە

پارتی دیموکراتی کوردستان، پارتێکی دیموکراتی نیشتمانیی جەماوەرییە، لە یەکگرتنی ئارەزوومەندانەی ئەو تێکۆشەرە دیموکراتخوازانە پێکهاتووە، کە هاوئامانجی و هاوبڕوایی بە پەیڕەو و پرۆگرامی پارتی کۆیکردوونەتەوە و لە ڕیزەکانی پێشەوەی جەماوەردا بۆ بەدیهێنانی ستراتیژیای پارتی خەبات دەکەن، ئەویش بە پێی نەخشە و پلانێکی واقیعبینانە، کە لە مێژووی نەتەوەی کورد و گەلی کوردستان و ئەزموونەکانی بزاڤە رزگاریخوازەکەی و کەلەپووری نیشتمانی و خەباتکارانەی بارزانیی نەمرەوە سەرچاوە دەگرێ و سوودیش لە ئەزموونی گەلان دەبینێ بە جۆرێک، کە لەگەڵ واقیعی هەرێمی کوردستان و گۆڕانکارییەکاندا بگونجێ.

ماددەی (٢): ناوی پارتی و کورتکراوەی ناو

بە زمانی کوردی: پارتی دیموکراتی کوردستان (پ.د.ک)

بە ڕێنووسی لاتینی: Partîya Dêmokrata Kurdistanê (P.D.K)

بە زمانی ئینگلیزی: Kurdistan Democratic Party (K.D.P)

بە زمانی عەرەبی: الحزب الديمقراطي الكوردستاني (ح.د.ك)

ماددەی (٣): درووشم و هێمای پارتی

ماددەی (٤): ئاڵای پارتی

ڕەنگی ئاڵاکە زەردە، لە ناوەڕاستیدا و لە نێو بازنەیەکی سووردا کورتکراوەی ناوی پارتی (pdk) نووسراوە.

ماددەی (٥): زمانحاڵی پارتی

پێکدێت لە دوو ڕۆژنامەی ناوەندی: (خەبات) بە زمانی کوردی و (التآخي) بە زمانی عەرەبی، هەروەها ماڵپەڕی ئەلیکترۆنی (kdp.info).

بەشی دووەم

پرەنسیپە ڕێکخراوەییەکانی پارتی

ماددەی (٦): پارتی لەسەر ئەم پرەنسیپە ڕێکخراوەییانەی خوارەوە دامەزراوە

١. پەیڕەوکردنی پرەنسیپی دەنگدانی نهێنی بۆ هەڵبژاردنی لیژنەکانی پارتی.

٢. ئۆرگانەکانی خوارەوە بۆ بڕیار و ڕێنوێنییەکانی ئۆرگانەکانی سەرەوە گوێڕایەڵ دەبن، کەمینە بڕیارەکانی زۆرینە قبوڵ و جێبەجێ دەکات، بەڵام مافی ڕادەربڕین و سەرنجدانی هەیە و لە کۆنووسدا تۆمار دەکرێ و نهێنەکان دەپارێزرێ.

٣. ئەو بڕیارانەی لە دەسەڵاتی ئۆرگان و لیژنە و ڕێکخراوەکاندان، تاکەکەس بۆی نییە بڕیاریان لێبدات، بەڵام دەبێ پرەنسیپی بەرپرسیاری و ڕای تاکەکەسیش ڕەچاو بکرێ.

٤. پەیڕەوکردنی پرەنسیپی ڕاوێژ و ڕاگۆڕینەوە لەنێو ئۆرگانەکانی پارتیدا.

٥. ڕەخنە و ڕەخنە لە خۆگرتن لەنێو ئۆرگانەکانی پارتیدا پەیڕەودەکرێ نەک لە دەرەوە، هەروەها دەبێت دوور بێت لە تانە و تەشەر و خراپگۆیی.

٦. پابەندبوون بە پرەنسیپی یەکسانیی دەرفەت.

٧. کەسی شیاو بۆ شوێنی شیاو.

٨. پەیڕەوکردنی پرەنسیپی سزا و پاداشت.

٩. سەرکردایەتی بەکۆمەڵ و بەرپرسیاریەتیی هاوبەش.

١٠. گەڕانەوە بۆ ڕای ئۆرگانەکان لە بابەتە هەستیارە نەتەوەیی و نیشتمانییەکاندا.

١١. پەیڕەوکردنی پرەنسیپی جیاکاریی ئەرێنی بۆ پڕکردنەوەی کەمیی ڕێژەی ئافرەت لە ئۆرگان و ڕێکخستنەکانی حزبدا.

١٢. پرەنسیپی گیانی خۆبەخشی.

١٣. پێگەیاندن و تواناسازی، بنەمای کاری پارتایەتییە.

بەشی سێیەم

هاتنە نێو پارتی

ماددەی (٧): پاڵاوتن

یەکەم: ڕێوشوێن و مەرجەکانی پاڵاوتن بۆ هاتنە نێو ڕیزەکانی پارتییەوە.

پاڵیوراو دەبێ ئەم مەرجانەی تێدا بێ:

١. بڕوای بە پرەنسیپە ڕێکخراوەییەکانی پارتی هەبێ و تەمەنی لە شازدە ساڵ کەمتر نەبێ.

٢. ناوبانگی پاک و ڕەفتاری شیاو بێت.

٣. بە تاوانەکانی کۆکوژی و دژ بە مرۆڤایەتی تاوانبار نەکرابێت.

٤. نابێ بەکرێگیراو، یان سیخوڕ، یان ئەندامی ڕێکخراوێکی تێکدەر بێت.

٥. فۆڕمی تایبەت بە هاتنە نێو ڕیزەکانی پارتی پڕبکاتەوە.

٦. فۆرمە پڕکراوەکە لە ڕێی بنکەی ڕێکخستنەوە بە ڕاسپاردەوە بۆ لیژنەی ڕێکخراو بەرز دەکرێتەوە، بۆ ئەوەی بڕیاری لەسەر بدرێت.

٧. ئەگەر داواکە ڕەت کرایەوە، داواکار دەتوانێ لای لیژنەی ناوچە ناڕەزایی دەربڕێ و دوابڕیاریش لەم بارەیەوە بۆ لیژنەی ناوچەیە.

٨. ئەگەر داواکەی پەسند کرا، لە یەکێک لە بنکەکانی تایبەت بە پاڵێوراواندا ڕێکدەخرێت و هەموو ئەو مافانەی دەبێت، کە بەپێی ئەم پەیڕەوە پاڵێوراوان هەیانە.

دووەم: ئەرک و مافەکانی پاڵێوراو

أ. **ئەرکەکان**

١. دەبێ بە بەردەوامی بەشداریی کۆبوونەوەکان بکات.

٢. دەبێ بە پرۆگرام و پەیڕەوی ناوخۆ و مێژووی خەباتی پارتی خۆی پەروەردە و گۆش بکات.

٣. دەبێ نهێنییەکانی پارتی بپارێزێ.

٤. دەبێ ئابوونەی مانگانە بدات.

٥. دەبێ بەشداری لە چالاکییەکانی پارتی و کۆڕ و کۆبوونەوە گشتییەکاندا بکات، بە تایبەتی لە پرۆسەی هەڵبژاردنە گشتیەکاندا.

ب. **مافەکان:**

١. مافی ڕادەربڕین و تێبینی و پێشنیار و پرسیارکردنی هەیە.

٢. مافی بەشداربوونی لە خولەکانی ئامادەسازی و مەشقی تایبەت بە پاڵێوراوانی هەیە.

ماددەی (٨): ئەندامێتی

یەکەم: مەرجەکانی ئەندامێتی

١. بە لایەنی کەمەوە دەبێ شەش مانگ پاڵێوراو بووبێت.

٢. پێداویستییەکانی ماوەی پاڵێوراوێتی سەرکەوتووانە تەواو کردبێت.

٣. تەمەنی لە هەژدە ساڵ کەمتر نەبێت.

٤. دەبێ لە یەکێک لە بنکە یاخود لیژنەکانی پارتیدا ڕێکخرابێ.

٥. دەبێ بە بەردەوامی ئابوونە بدات.

دووەم: ئەرک و مافەکانی ئەندام

أ. **ئەرکەکان:**

١. کاردەکات بۆ بەدیهێنانی ناوەڕۆکی پرۆگرامی پارتی و بەجێهێنانی بڕیارەکان بەپێی پەیڕەوی ناوخۆ.

٢. دەبێ پابەندی دیسپلینی پارتایەتی بێت و پارێزگاری لە یەکێتیی هزری و ڕێکخراوەیی پارتی بکات و پارێزەری نهێنییەکانی بێت.

٣. کار بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی ڕۆشنبیری و سیاسیی خۆی بکات و ڕۆڵی پێشەنگانەی خۆی لە هۆشیارکردنەوە و پێشخستنی کۆمەڵگادا ببینێت.

٤. دەبێ پەیوەندییەکانی لەگەڵ جەماوەر توندوتۆڵ بێت و ڕێزی بەها و باوەڕەکانی تێکڕای چین و توێژەکانی کۆمەڵگا بگرێت، دەبێ داکۆکیکارانە سیاسەتی پارتی سەبارەت بە دۆزە جۆراوجۆرەکان بۆ خەڵک ڕوون بکاتەوە و هاوکات گرفتەکانی خەڵکیش بۆ چارەسەرکردنیان بە پارتی بگەیەنێت .

٥. دەبێ بایەخێکی تایبەت بە لایەنگران و دۆستانی پارتی بدات و پەیوەندییان لەگەڵ پتەو بکات و هانیان بدات تا بێنە ڕیزی پارتییەوە.

٦. هەرکات شوێنی نیشتەجێبوون یاخود کارەکەی گۆڕا دەبێ پارتی ئاگادار بکاتەوە.

٧. دەبێ بەشداری لە چالاکییەکانی پارتی و کۆڕ و کۆبوونەوە گشتییەکاندا بکات بە تایبەتی لە پرۆسەی هەڵبژاردنە گشتییەکاندا.

ب. **مافەکان: ئەندام ئەم مافانەی خوارەوەی هەیە:**

١. ڕادەربڕین و تێبینیدان و پێشنیارکردن دەربارەی سیاسەتی پارتی لە چوارچێوەی ڕێکخستنەکانیدا.

٢. خۆپاڵاوتن و هەڵبژاردن لە هەموو ئۆرگانەکانی پارتیدا بە پێی پەیڕەوی ناوخۆ.

٣. داواکردنی هاوکاری لە پارتی لە کاتی پێویستدا و وەرگرتنی یارمەتی لە کاتی زیانلێکەوتنی ماددی یان مەعنەوی بە هۆی خەباتی پارتایەتییەوە.

٤. لەکاتی سزادانیدا مافی تانەلێدانی لە بەردەم ئۆرگانی بەرزتری حزبدا هەیە.

٥. بۆی هەیە دەست لە پارتی بکێشێتەوە.

مادده‌ی (٩): کادیر

یەکەم: پێناسەی کادیر

کادیر ئەو ئەندامە کارا و هەڵسووڕاوەیە، کە توانا و چالاکییەکانی بۆ خزمەتی پارتی تەرخان دەکات.

دووەم: مەرجەکانی

١. دەبێ ماوەی ئەندامێتی لە پارتیدا لە پێنج ساڵ کەمتر نەبێت.
٢. دەبێ دەرچووی یەک لە خولەکانی ئەکادیمیای پارتی بێت، یاخود ئەندامی کارگێڕی یەکێک لە لیژنە ڕێکخستنەکان بێت.
٣. دەبێ لە ئەندامە دیار و نموونەییەکان بێت لە ڕووی فکری و ڕەفتار و پیادەکارییەوە.
٤. دەبێ توانا و چالاکییەکانی لە یەکێک لە ڕێکخراو و ئۆرگانەکانی پارتیدا تەرخان بکات.

سێیەم: ماف و ئەرکەکانی

١. کۆمیتەی ناوەندی بە پێی پێویستی و بە سیستمێک مووچەی بۆ دابین دەکات.
٢. لە کاتی پەککەوتەیی و پیربووندا پارتی لای لێ دەکاتەوە، هەروەها ئاوڕ لە میراتگرە شەرعییەکانی یا ئەوانەی بەخێویکردوون دەداتەوە.
٣. دەبێ هۆشیار بێت و لە ئاستی ڕووداوەکاندا بێ و بەردەوام ڕۆشنبیری و توانستە مرۆییەکانی خۆی گەشە پێبدات.
٤. دەبێ ئەڵقەی پەیوەندیی نێوان پارتی و جەماوەر بێت لە سنووری کار و بەرپرسیارییەتیە حزبییەکەیدا.
٥. هەر ماف و ئەرکێکی تر، کە لە پەیڕەوی تایبەت بە کادیراندا هاتووە.

بەشی چوارەم

پێکهاتەی ڕێکخراوەیی پارتی

بونیاد و پێکهاتەی پارتی لە خوارەوە بۆ سەرەوە بەم جۆرە دەبێت: بنکە، لیژنەی ڕێکخراو، لیژنەی ناوچە، لیژنەی لق، مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا، کۆمیتەی ناوەندی (مەکتەبی سیاسی- دەستەی کارگێڕ)، سەرۆک، کۆنفرانس و کۆنگرە. وەک چۆن لەم هێڵکارییەی خوارەوەدا دیاریکراوە، ئەم پێکهاتەیە بەپێی پرەنسیپە ڕێکخراوەییەکانی ماددەی شەشەمی ئەم پەیڕەوە دارێژراوە.

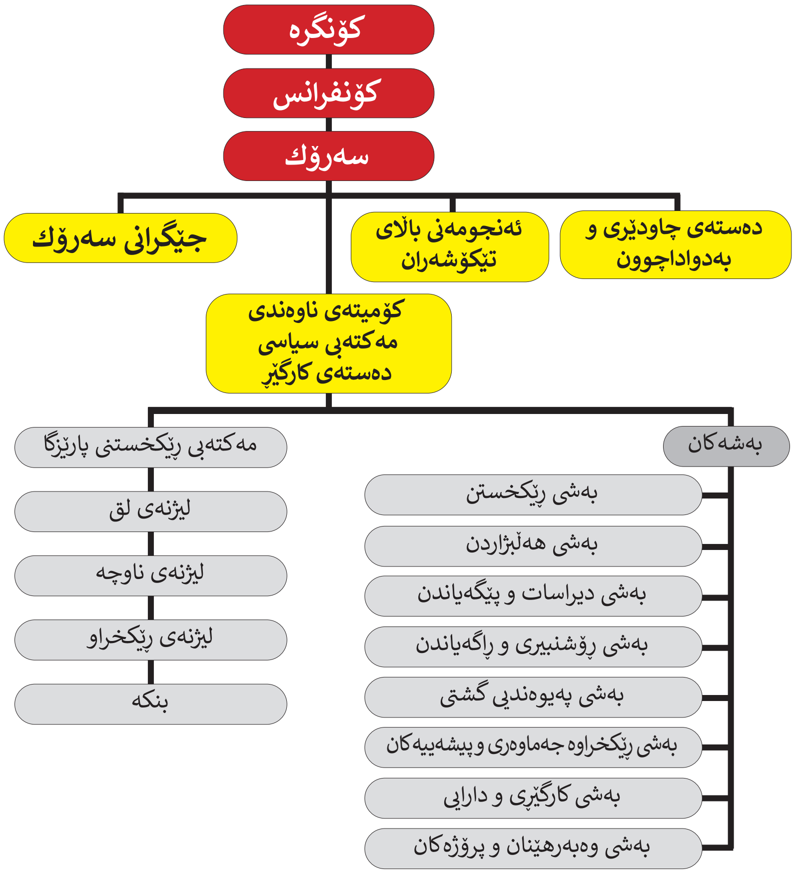

ڕێکخستنەکانی پارتی: ئەرک و دەسەڵاتەکانیان

ماددەی (١٠): بنکە

یەکەم: پێناسەی بنکە

ناوەکی بنچینەیی ڕێکخستنەکانی پارتییە لە پانتاییەکی جوگرافیی دیاریکراودا، بنکەی جەماوەریی پارتییە و سەرچاوەی شەرعییەت و دەسەڵاتەکانیەتی.

دووەم: پێکهاتەی بنکە

بنکە لە (١٠) ئەندام کەمتر نابێ، لە ناوچەیەکی جوگرافی (گەڕەک یاخود گوند) کە گونجاو بێت لەگەڵ وێزگەی هەڵبژاردنی کۆمسیۆنی هەڵبژاردنەکان پێکدێت، بەرپرس و هەردوو جێگرەکەی لەلایەن ئەندامانەوە هەڵدەبژێردرێن و لەلایەن لیژنەی ڕێکخراوەوە پەسەند دەکرێن. بەرپرسیاریەتی لە بنکەدا هاوبەش دەبێت.

سێیەم: ئەرکەکانی بنکە

١. بەپێی ڕێنماییەکانی پارتی کار بۆ بەدیهێنانی ئامانج و پرەنسیپەکانی پارتی دەکات.

٢. بەرزکردنەوەی ئاستی هۆشیاریی ئەندامان بە شێوەیەکی بەردەوام و ئاشناکردنیان بە ئەدەبیاتی پارتی و ڕۆشنبیرکردنیان.

٣. بەلایەنی کەمەوە مانگی جارێک بە بەسەرپەرشتی بەرپرسی بنکە یان جێگر کۆدەبێتەوە و دەشتوانێ بەپێی پێویست کۆبوونەوەی نائاسایی بە ئەندامەکانی بکات.

٤. ئەرکی پارتایەتی بەسەر ئەنداماندا دابەش دەکات و چاودێریی چۆنیەتی جێبەجێکردنیان دەکات.

٥. جەماوەر بەلای پارتیدا ڕادەکێشێ و بیروباوەڕەکانی پارتییان بۆ ڕوون دەکاتەوە و ئەدەبیاتی پارتی بە نێویاندا بڵاودەکاتەوە.

٦. داواکاری و ڕاوبۆچون و گرفت و تێبینییەکانی هاووڵاتیان بە پێشنیارەوە بۆ لیژنەی ڕێکخراو بەرز دەکاتەوە.

٧. لیژنەی ڕێکخراو لە کێشە و ڕووداوەکانی سنووری چالاکیی خۆی ئاگادار دەکاتەوە.

٨. بنکەکانی پاڵێوراوان پێکدەهێنێت و سەرپەرشتییان دەکات و پاڵێوراوان بە بیروباوەڕی پارتایەتی ڕۆشنبیر دەکات.

٩. ئابوونەی ئەندامان کۆدەکاتەوە و لەگەڵ کۆنووسی کۆبوونەوەکان و ڕاپۆرتی چالاکییەکان مانگانە بۆ لیژنەی ڕێکخراو بەرزدەکاتەوە.

چوارەم: دەسەڵاتەکانی بنکە

١. فۆڕمەکانی پاڵاوتن بۆ هاتنە نێو پارتی دەبینێ و ڕای لەسەر دەدات و بۆ لیژنەی ڕێکخراو بەرز دەکاتەوە.

٢. ڕاسپاردەی بەخشینی مافی ئەندامێتی بەو پاڵێوراوانەی مەرجەکانیان تێدایە بۆ لیژنەی ڕێکخراو بەرز دەکاتەوە.

٣. لە سنوورە جوگرافییەکەی خۆیدا بنکەی پاڵێوراوان دروست دەکات کە گونجاو بێ لەگەڵ وێژگەی دەنگدانی کۆمسیۆنی هەڵبژاردنەکان.

٤. سەرنجی ئەو پاڵێوراوانە ڕادەکێشێ، کە ئەرکەکەنیان جێبەجێ ناکەن.

٥. ڕاسپاردە بۆ لیژنەی ڕێکخراو بەرزدەکاتەوە بۆ قەدرگرتنی ئەندامانی نموونەیی.

٦. ڕاسپاردە بۆ لیژنەی ڕێکخراو بەرز دەکاتەوە بۆ سزادانی ئەندام لەو بارانەی سزادان پێویست بێت.

٧. داواکاری و نامەکانی ئەندام و پاڵێوراوان دەبینێ و بۆ لیژنەی ڕێکخراو بەرزیان دەکاتەوە.

ماددەی (١١): لیژنەی ڕێکخراو

یەکەم: پێناسەی لیژنەی ڕێکخراو

یەکەیەکی ڕێکخراوەیی پارتییە، سەرپەرشتی بەلایەنی کەمەوە (١٠) بنکە دەکات و لە ناوچەیەکی جوگرافی یاخود ئیداری دیاریکراودا، بە جۆرێک ژمارەی ئەندامەکانی لە (٢٠٠ بۆ ٢٥٠) ئەندام کەمتر نەبێت.

دووەم: پێکهاتەی لیژنەی ڕێکخراو

أ. پێکدێت لە بەرپرس و دوو کارگێڕ و بەرپرسی بنکەکانی سەر بە ڕێکخراوەکە.

ب. بە سەرپەرشتی لیژنەیەکی تایبەت بە هەڵبژاردن، دەستەی کارگێڕیی لیژنەی ڕێکخراو لەنێو بەرپرس و جێگرانی بنکەکاندا هەڵدەبژێردرێ و، دەستەی کارگێڕیی هەڵبژێردراو لە یەکەمین کۆبوونەوەیاندا بەرپرسی ڕێکخراوەکە هەڵدەبژێرن، ئەندامانی پێشووی دەستەی کارگێڕی بۆیان هەیە لە بازنەی هەڵبژاردنی خۆیاندا دووبارە خۆیان بپاڵێونەوە.

ج. لەکاتی دروستبوونی بۆشایی لە دەستەی کارگێڕ، بە هەمان ئەو میکانیزمەی لە برگەی (ب) دیاری کراوە، بۆشاییەکە پڕ دەکرێتەوە.

سێیەم: ئەرکەکانی لیژنەی ڕێکخراو

١. سەرکردایەتی و ڕێنوێنی بنکەکانی سەر بە ڕێکخراو دەکات و چالاکییەکانیان هە ڵد ە سە نگێنێ .

٢. ئەو ئەرکانە جێبەجێ دەکات، کە لیژنەی ناوچە پێی دەسپێرێت.

٣. بە لایەنی کەمەوە مانگانە یەک کۆبوونەوەی ئاسایی دەکات، بەرپرسی ڕێکخراو دەتوانێ لە کاتی پێویستدا کۆبوونەوەی نائاسایی بە ئەندامانی لیژنە بکات.

٤. کۆنووسی کۆبوونەوەکان و ڕاپۆرتی چالاکییەکان و ئابوونەی مانگانە بۆ لیژنەی ناوچە بەرز دەکاتەوە.

٥. پێویستە بە خێرایی لیژنەی ناوچە لە ڕووداو و کێشەکانی سنوورەکەی ئاگادار بکاتەوە و ڕای خۆی لەسەریان بدات و پێشنیاری پێویستیش بۆ چارەسەرکردنیان بخاتەڕوو.

٦. لەکاتی هەڵبژاردنە گشتییەکاندا، بۆ بەشدارییپێکردنێکی کارای ئەندامان و پاڵێوراوان ڕێوشوێنی پێویست دەگرێتەبەر.

٧. لە سنوورەکەی خۆیدا هاوکاری و هەماهەنگی لەگەڵ ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگای مەدەنی دەکات.

٨. بە نووسراو وەڵامی ڕاپۆرتی بنکەکانی دەداتەوە.

٩. تۆمارەکانی ڕێکخستن و دارایی و ئەرشیفی کارگێڕی ڕێک دەخات.

١٠. تۆماری ئامار ڕێکدەخات و بەلایەنی کەمەوە سێ مانگ جارێک نوێی دەکاتەوە.

چوارەم: دەسەڵاتەکانی لیژنەی ڕێکخراو

١. ڕای خۆی لەسەر داواکارییەکانی هاتنە نێو ڕیزی پارتی دەنووسێ و بۆ لیژنەی ناوچەی بەرز دەکاتەوە.

٢. بەپێی سیستمی دیسپلینی پارتایەتی، کە لە بەشی هەشتەمی ئەم پەیڕەوەدا هاتووە، دەسەڵاتی هەیە سزای ئەندامەکانی بدات.

٣. دەتوانێ بنکەی نوێ لە سنووری جوگرافییەکەی خۆیدا بەپێی پێویست زیاد بکات، بە ڕاوێژ و پەسەندکردنی لیژنەی ناوچەکەی.

٤. ڕاسپاردە بۆ لیژنەی ناوچە بەرز دەکاتەوە بۆ ڕێزلێنان لە کادر و ئەندامە نموونەییەکان.

٥. نامە و نووسراوەکانی بنکەکان دەبینێ و لێیان دەکۆڵێتەوە و ئەوەی بە پێویستی بزانێ بۆ لیژنەی ناوچە بەرزیدەکاتەوە.

ماددەی (١٢): لیژنەی ناوچە

یەکەم: پێناسەی لیژنەی ناوچە

لیژنەیەکە نوێنەرایەتی پارتی دەکات و سەرکردایەتیی چالاکییەکانی دەکات لە ناوچەیەکی جوگرافی (قەزا یان ناحیە)ی دیاریکراودا، کە کۆمیتەی ناوەندی دیاریدەکات. (٤ تا ١٢) ڕێکخراو لە خۆدەگرێت.

دووەم: پێکهاتەی لیژنەی ناوچە

أ. لیژنەی ناوچە پێکدێت لە ئەندامانی دەستەی کارگێڕی و بەرپرسانی ڕێکخراوەکانی سەر بە ناوچە.

ب. (٥) ئەندام لەنێو ئەندامانی دەستەی کارگێڕی ڕێکخراوەکان بە سەرپەرشتیی لیژنەیەکی تایبەت بە هەڵبژاردن، بۆ دەستەی کارگێڕی هەڵدەبژێرێ بە ڕەچاوکردنی بوونی کادیری ئافرەت، دەستەی کارگێڕی هەڵبژێردراو لە یەکەمین کۆبوونەوەیاندا، بەرپرسی ناوچە هەڵدەبژێرن.

ج. لیژنەی ناوچە لەم بەشانەی خوارەوە پێکدێت:

١. بەشی ڕێکخستن.

٢. بەشی هەڵبژاردن.

٣. بەشی ڕێکخراوە جەماوەری و پیشەییەکان.

٤. بەشی کارگێڕی و دارایی.

د. ئەندامانی پێشووی دەستەی لیژنە بۆیان هەیە لە بازنەی هەڵبژاردنی خۆیاندا دووبارە خۆیان بپاڵێونەوە.

هـ. لەکاتی دروستبوونی بۆشایی لە دەستەی کارگێڕ، بە هەمان ئەو میکانیزمەی کە لە برگەی (ب) دیاری کراوە، بۆشاییەکە پڕ دەکرێتەوە.

و. ئەندامانی دەستەی کارگێڕ دەبنە بەرپرسی بەشەکانی لیژنە ناوچە.

ز. لەکاتی مۆڵەتی بەرپرسی لیژنەی ناوچە، کارگێری بەرپرسی ڕێکخستنی لیژنە ناوچە ئەرکەکانی ڕادەپەڕێنێت.

سێیەم: ئەرکەکانی لیژنەی ناوچە

١. سەرکردایەتی و ڕێنوێنیی ڕێکخراوەکانی دەکات و چالاکییەکانیان هەڵدەسەنگێنێ.

٢. بەلایەنی کەمەوە مانگانە جارێک کۆدەبێتەوە و ئەگەر پێویست بوو بەرپرسی ناوچە بۆی هەیە کۆبوونەوەی نائاسایی بە ئەندامانی لیژنە بکات، یان لەسەر داوای دوو لەسەر سێی ئەندامانی لیژنە کۆدەبێتەوە.

٣. بەلایەنی کەمەوە سێ مانگ جارێک کۆبوونەوەی فراوان لەگەڵ لیژنەی ڕێکخراوەکانی دەکات.

٤. بە نووسراو وەڵامی ڕاپۆرت و پرسیاری لیژنە ڕێکخراوەکانی دەداتەوە.

٥. بەرنامەی چالاکییە جەماوەرییەکان لە سنوورەکەیدا دادەڕێژێ.

٦. کۆنووسی کۆبوونەوەکان و ڕاپۆرتی چالاکییەکان و ئابوونەی مانگانە بۆ لیژنەی لق بەرز دەکاتەوە.

٧. بەردەوام لیژنەی لق لە ڕووداو و کێشەکانی سنوورەکەی ئاگادار دەکاتەوە و ڕای خۆی لەسەریان دەدات و پێشنیاری پێویستیش بۆ چارەسەرکردنیان دەخاتەڕوو.

٨. لە کاتی هەڵبژاردنە گشتییەکاندا، بۆ بەشدارییپێکردنێکی کارای ئەندامان و پاڵێوراوان و لایەنگران بە هەماهەنگی لەگەڵ لیژنە ڕێکخراوەکانی سنوورەکەی ڕێوشوێنی پێویست دەگرێتەبەر.

٩. هاوکاری و هەماهەنگی لەگەڵ پارتەکان و ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگای مەدەنی و ڕێکخراوە جەماوەری و پیشەییەکان لە سنوورەکەیدا دەکات.

١٠. تۆمارەکانی ڕێکخستن و دارایی و کارگێڕی ڕێک دەخات.

١١. خول بۆ پاڵێوراوان دەکاتەوە و ئامادەیان دەکات بۆ ئەندامێتیی پارتی.

١٢. هەر ئەرکێکی دیکە، کە لەم پەیڕەوەدا هاتووە و جێبەجێکردنی پرۆگرامی پارتی دەیخوازێ، یا لەلایەن لیژنەی لقەوە پێی دەسپێردرێت.

چوارەم: دەسەڵاتەکانی لیژنەی ناوچە

١. داواکاریی پاڵێوراوان بۆ هاتنەنێو ڕیزی پارتی دەبینێ و هەڵیاندەسەنگێنێ.

٢. شەرەفی ئەندامێتی بە پاڵێوراوە شایستەکان لە ڕێورەسمێکی تایبەتدا دەبەخشێ.

٣. بە ڕاوێژ لەگەڵ لیژنەی لق؛ تەنیا سەبارەت بە ڕووداو و کێشەکانی سنووری ناوچە جوگرافییەکەی خۆی، بۆی هەیە بەیاننامە دەربکات.

٤. بەپێی سیستمی دیسپلینی پارتایەتی، کە لە بەشی هەشتەمی ئەم پەیڕەوەدا هاتووە، دەسەڵاتی سزادانی ئەندامەکانی هەیە.

٥. دەتوانێ ڕاسپاردە بۆ لیژنەی لق بەرزبکاتەوە، سەبارەت بە زیادکردن، یان پێکەوەلکاندن، یان هەڵوەشاندنەوەی ڕێکخراوەکان بەپێی پێویست و لە سنووری ناوچە جوگرافییەکەی خۆیدا.

٦. دەتوانێ ڕاسپاردە بۆ لیژنەی لق بەرز بکاتەوە، سەبارەت بە ڕێزلێنان لە ئەندامانی لیژنەی ناوچە و ڕێکخراوەکان و کادیران و ئەندامانی نموونەیی لە سنوورەکەی خۆیدا.

٧. بینینی نووسراو و ڕاپۆرتی ڕێکخراوەکان و لێکۆڵینەوە و هەڵسەنگاندنیان و بەرزکردنەوەی ئەوەی بە پێویستی دەزانێت بۆ لیژنەی لق.

٨. بۆی هەیە لای دەستەی چاودێری و بەدواداچوون نارەزایی دەرببڕێ بەرامبەر بەو سزایانەی لق بەسەریدا دەسەپێنێت.

ماددەی (١٣): لیژنەی لق

یەکەم: پێناسەی لیژنەی لق

لیژنەیەکە، نوێنەرایەتیی پارتی دەکات و سەرکردایەتیی چالاکییەکانی دەکات لە ناوچەیەکی جوگرافیدا (قەزایەک یان زیاتر) کە کۆمیتەی ناوەندی دیاری دەکات و لیژنەی ناوچەکانی سنوورەکەی دەگرێتە خۆی.

دووەم: پێکهاتەی لیژنەی لق

أ. پێکدێت لە دەستەی کارگێڕی و بەرپرسانی لیژنە ناوچەکانی سنوورەکەی و، ئەندامێکی کۆمیتەی ناوەندی یان کادرێکی پێشکەوتوو بەرپرسی دەبێت.

ب. لق لەم بەشانەی خوارەوە پێکدێت:

١. بەشی ڕێکخستن.
٢. بەشی هەڵبژاردن.
٣. بەشی پێگەیاندن و ڕۆشنبیری و ڕاگەیاندن.
٤. بەشی پەیوەندییەکان.
٥. بەشی ڕێکخراوە جەماوەری و پیشەییەکان.
٦. بەشی کارگێڕی و دارایی.

ج. دەستەی کارگێڕیی لق لە (٦) ئەندام پێکدێت، کە لە نێوان دەستەی کارگێڕیی لیژنە ناوچەکانی سەر بە لق هەڵدەبژێردرێت بە سەرپەرشتی لیژنەیەکی تایبەت بە هەڵبژاردنەکان بە ڕەچاوکردنی بوونی کادیری ئافرەت.

د. ئەندامانی پێشووی لیژنەی لق بۆیان هەیە لە بازنەی هەڵبژاردنی خۆیاندا دووبارە خۆیان بپاڵێونەوە.

هـ. ئەگەر بە هەر هۆکارێک جێگەی ئەندامێکی دەستەی کارگێڕ بەتاڵ بوو، لیژنەی لق بەپێی برگەی (ج)ی سەرەوە جێگە بەتاڵەکان پڕ دەکاتەوە.

و. ئەندامانی دەستەی کارگێڕ دەبنە بەرپرسی بەشەکانی لق.

سێیەم: ئەرکەکانی لیژنەی لق

١. سەرکردایەتیی چالاکییەکانی لیژنە ناوچەکان و بەشەکانی سەر بە لق دەکات.

٢. مانگانە کۆبوونەوە دەکات بە بەشداریی تێکڕای ئەندامەکانی.

٣. بەلایەنی کەمەوە سێ مانگ جارێک کۆبوونەوەی فراوان لەگەڵ دەستەی کارگێڕی لیژنە ناوچەکان و بەشەکانی لق دەکات.

٤. مانگانە لەگەڵ نوێنەرانی هەڵبژێردراوی حزب لە سنوورەکەی (پەرلەمانی کوردستان و ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق و ئەنجومەنی پارێزگاکان) کۆدەبێتەوە.

٥. بە نووسراو وەڵامی نووسراو و ڕاپۆرتەکانی لیژنە ناوچەکانی سەر بە لق دەداتەوە.

٦. کۆنووسی کۆبووەنەوەکان و ڕاپۆرتی چالاکییەکان و ئابوونەی مانگانە بۆ مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا بەرز دەکاتەوە.

٧. لێکۆڵینەوە و پێشنیار دەربارەی پرس و ڕووداوە سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئابوورییەکانی سنوورەکەی خۆی گەڵاڵە دەکات و، بەرزیان دەکاتەوە.

٨. ساڵانە پلان و سیاسەتێکی گشتی بۆ چالاکییە جەماوەرییەکانی سنوورەکەی دادەڕێژێت.

٩. ئەو ئەرکانە جێبەجێدەکات، کە لە ئۆرگانەکانی سەرووی خۆیەوە پێی دەسپێرێت.

١٠. بەردەوام مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا لە ڕووداو و پرس و کێشەکانی سنوورەکەی ئاگادار دەکاتەوە و ڕای خۆی لەسەر دەدات و پێشنیار بۆ چارەسەرکردنیان دەخاتە ڕوو.

١١. هەماهەنگی و هاوکاری و پتەوکردنی پەیوەندی لەگەڵ پارت و ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگای مەدەنی و ڕێکخراوە جەماوەری و پیشەییەکان و نێوەندە ڕۆشنبیری و کۆمەڵایەتییەکانی سنوورەکەی.

١٢. ڕێکخستنی تۆمارەکانی ڕێکخستن و دارایی و کارگێڕی.

١٣. ڕێکخستنی خولی پێگەیاندن و ڕۆشنبیری بۆ ئەندامانی پارتی و سازدانی کۆڕ و ئەڵقەی دیراسی پسپۆڕ بە شێوەیەکی بەردەوام.

١٤. بەدواداچوون و هەڵسەنگاندنی ئاستی پابەندیی لیژنە ناوچەکان بە پەیڕەوی ناوخۆ و جێبەجێکردنی پڕۆگرامی پارتی.

١٥. لەکاتی هەڵبژاردنە گشتییەکاندا، بۆ بەشداری پێکردنێکی کارای ئۆرگانەکان بە هەماهەنگی لەگەڵ لیژنە ناوچەکانی سنوورەکەی ڕێوشوێنی پێویست دەگرێتەبەر.

١٦. ڕاپەڕاندنی هەر ئەرکێک، کە لەم پەیڕەو و پڕۆگرامەدا هاتووە یان لەلایەن مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا و مەکتەبی سیاسییەوە پێی دەسپێردرێت.

چوارەم: دەسەڵاتەکانی لیژنەی لق

١. دەرکردنی بەیاننامە دەربارەی پرس و ڕووداوەکانی ناوچە جوگرافییەکەی خۆی بە ڕاوێژ لەگەڵ بەرپرسی مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا.

٢. پیادەکردنی دەسەڵاتی سزادانی ئەندامانی لق و لیژنە ناوچە و لیژنە ڕێکخراوەکان بەپێی سیستمی دیسپلینی پارتایەتی، کە لە بەشی هەشتەمی ئەم پەیڕەوەدا هاتووە.

٣. بەرزکردنەوەی ڕاسپاردە بۆ مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا بۆ زیادکردن یان پێکەوەلکاندن یان هەڵوەشاندنەوەی ڕێکخراو و لیژنە ناوچەکانی سنووری جوگرافییەکەی خۆی بە پێی پێویست.

٤. ناوی پاڵێوراوان بۆ هەڵبژاردنەکانی پەرلەمانی کوردستان و ئەنجوومەنی نوێنەرانی عێراقی فیدراڵ و ئەنجوومەنی پارێزگاکان بۆ مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا پێشنیار و بەرز دەکاتەوە.

٥. ڕێزلێنان لە ڕێکخراو و لیژنە ناوچە و بەشەکان و کادیر و ئەندامە نموونەییەکانی سنوورەکەی خۆی.

٦. مامەڵەکردن لەگەڵ داواکاری و نووسراوەکانی لیژنە ناوچەکان و بەرزکردنەوەی ئەوەی بە پێویستی دەزانێت بۆ مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا.

ماددەی (١٤): مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا

یەکەم: پێناسەی مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا

ئۆرگانێکی ڕێکخستنی پارێزگایە، بەرپرسە لە تێکڕای کاروبارەکانی پارتایەتی لە سنووری پارێزگاکەیدا، لەلایەن کومیتەی ناوەندیی پارتی دادەمەزرێنرێت و لقەکانی سنوورەکە لە خۆی دەگرێت.

دووەم: پێکهاتەی مەکتەب

أ. ئەندامێکی مەکتەبی سیاسی بەرپرسی دەبێت و یاریدەدەرێک یان زیاتری دەبێ، کە ئەندام یان ئەندامی یەدەگی کۆمیتەی ناوەندی بن و، بەرپرسی لقەکانی سنوری پارێزگاکە ئەندامی مەکتەبەکە دەبن.

ب. مەکتەب لەم بەشانەی خوارەوە پێکدێت:

١. بەشی ڕێکخستن.

٢. بەشی هەڵبژاردن.

٣. بەشی پەیوەندییەکان.

٤. بەشی کارگێڕی و دارایی.

ج. بەرپرسی بەشەکان، لەنێو بەرپرسی لیژنە ناوچەکان و دەستەی کارگێڕی لقەکانی سنووری مەکتەبەکە هەڵدەبژێردێرن بە سەرپەرشتیی لیژنەیەکی تایبەت بەهەڵبژاردنەکان بە ڕەچاوکردنی بوونی کادیری ئافرەت.

د. ئەندامانی پێشووی لیژنەی مەکتەب (ئەنجوومەنی سەرکردایەتی پێشووی پارێزگا) بۆیان هەیە لە بازنەی هەڵبژاردنی خۆیان، بەشدار بن و خۆیان بپاڵێون.

هـ. هەموو ئەوکادیرانەی کە پلەی بەرپرسی لیژنە ناوچە و کارگێڕی لقیان هەیە و بە هەر هۆکارێك نەقڵی مەکتەب (ئەنجوومەنی سەرکردایەتی پێشووی پارێزگا) کرابن، دەتوانن لە بازنەی هەڵبژاردنی مەکتەبەکە بەشدار بن و خۆیان بپاڵێون.

و. ئەگەر بەهەر هۆکارێک شوێنی بەرپرسی بەشێک یان زیاتر بەتاڵ بوو، بە پێی ئەو میکانیزمەی کە لە بڕگەی (ج) دیاریکراوە، شوێنەکە پڕدەکرێتەوە.

ز. مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا بە هەماهەنگی لەگەڵ ئەنجوومەنی باڵای تێکۆشەران،

ئەنجوومەنێکی تێکۆشەران پێکدێنێ، پێکهاتە و ئەرکەکانی لەلایەن ئەنجوومەنی باڵای تێکۆشەران دیاری دەکرێن.

سێیەم: ئەرکەکانی مەکتەب:

١. پیادەکردنی سیاسەت و بەرنامەی پارتی بە ڕەچاوکردنی تایبەتمەندیی هەر پارێزگایەک و، بەشداریکردن لە داڕشتنی سیاسەتی پارتی لە پارێزگاکەیدا لە ڕێگای دەربڕینی ڕاوبۆچوون و پێشنیار.

٢. هەڵسەنگاندنی کاری ئۆرگانەکان و کادیرانی سنووری پارێزگاکە هەر شەش مانگ جارێک.

٣. پشتگیری و هاندانی چالاکی ئۆرگانەکانی سنوورەکەی بۆ بەهێزکردنی ڕێکخستنەکان.

٤. پێشنیار کردن بۆ چالاککردنی ڕاگەیاندنی پارتی بەپێی تایبەتمەندیی پارێزگاکە.

٥. وەڵامدانەوەی کۆنووسەکان و نووسراوی لقەکان.

٦. مەکتەب مانگانە جارێک کۆبوونەوەی ئاسایی ئەنجام دەدات، بەپێی پێویستیش کۆبوونەوەی نائاسایی ئەنجام دەدات.

٧. هەرسێ مانگ جارێک کۆبوونەوەی فراوان ئەنجامدەدات کە بەرپرسی بەشەکانی مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا و گشت ئەندامانی دەستەی لقەکان و بەرپرسی لیژنە ناوچەکان و، بەرپرسی یەکە ئیدارییەکانی سنوورەکەی کە کادیری پارتیمانن، لەگەڵ بەرپرسی هەرسێ ڕێکخراوی ئافرەتان و قوتابیان و لاوانی سنوورەکە، تێیدا بەشدار دەبن.

٨. هەرسێ مانگ جارێک کۆبوونەوە لەگەڵ ئەنجوومەنی تێکۆشەران ئەنجام دەدات.

٩. مانگانە لەگەڵ نوێنەرانی هەڵبژێردراوی حزب لە سنووری خۆی بۆ ئەنجوومەنی پارێزگا و پەرلەمانی کوردستان و ئەنجوومەنی نوێنەرانی عێراق کۆدەبێتەوە.

١٠. کۆنووسی کۆبوونەوەکان بۆ مەکتەبی سیاسی بەرز دەکاتەوە.

١١. مەکتەب بەرپرسە لە کۆکردنەوەی ئابوونە و سەرپەرشتیی کردنی هەر داهاتێکی دیکە لە سنوورەکەی.

١٢. مەکتەب بەرپرسیارە لە وەرگرتن و دابەشکردنی مووچەی کادیر و نەسریەی دیاریکراوی ئۆرگانەکانی سنوورەکەی و تەصفیەکردنی بۆ مەکتەبی سیاسی.

١٣. ڕێکخستن و چالاککردنی پەیوەندییەکان لەگەڵ هێز و لایەنە سیاسییەکانی سنوورەکەی.

١٤. ڕاپەراندنی هەر ئەرکێك کە لەم پەیڕەو و پرۆگرامەدا هاتووە یان لەلایەن مەکتەبی سیاسی پێی دەسپێردرێت.

چوارەم: دەسەڵاتەکانی مەکتەب:

١. هەڵسەنگاندنی کاندیدەکانی لقەکانی سنووری بۆ پەرلەمانی کوردستان و ئەنجوومەنی نوێنەرانی عێراق و ئەنجوومەنی پارێزگاکان و بەرزکردنەوەیان بۆ مەکتەبی سیاسی.

٢. پێشنیار بۆ دروستکردن یان تێکەڵکردن یان هەڵوەشاندنەوەی لیژنە ڕێکخراوەکان و لیژنە ناوچەکان لەسەر پێشنیاری لقەکانی سنووری پارێزگاکە بۆ مەکتەبی سیاسی بەرز دەکاتەوە.

٣. بەرزکردنەوەی ڕاسپاردە بۆ مەکتەبی سیاسی سەبارەت بە پەسەندکردنی ئەنجامی هەڵبژاردنەکانی لیژنەی لقەکانی سنوورەکەی.

٤. پێشنیار بۆ پەسەندکردنی ئەنجامی هەڵبژاردنەکانی ڕێکخراو و لیژنە ناوچەکانی سنوورەکەی.

٥. ڕێزلێنان لە هەوڵ و ماندووبوونی کادر و ئەندامە نموونەییەکان.

٦. بەرزکردنەوەی ڕاسپاردە بۆ مەکتەبی سیاسی بۆ ڕێزلێنانی کەسایەتی و ڕیکخراوە سیاسی و کۆمەڵایەتی و ڕۆشنبیرییەکانی پارێزگاکان، بەرامبەر هەوڵ و ماندووبوونی کەموێنەیان لەسەر ئاستی پارێزگادا.

٧. پیادەکردنی دەسەڵاتی سزادانی ئەندامان بەپێی سیستمی دیسپلینی پارتایەتی، کە لە بەشی هەشتەمی ئەم پەیڕەوەدا هاتووە.

٨. پەسەندکردنی بڕیار و ڕاسپاردەکانی کۆنفرانسی خۆجێیی لقەکان.

ماددەی (١٥): ئەنجوومەنی باڵای تێکۆشەران

یەکەم: پێناسەی ئەنجوومەنی باڵای تێکۆشەران

یەکەیەکی ڕێکخراوەییە لە نێو پێکهاتەی پارتیدا و سەر بە سەرۆکە، سێ مانگ جارێک لەگەڵ سەرۆك کۆدەبنەوە و پێکدێت لە و کادیرانەی پێشتر پلە باڵایان لە پارتی، پەرلەمان و حکوومەتدا هەبووە.

دووەم: پێکهاتەی ئەنجوومەنی باڵای تێکۆشەران

أ. ئەندامانی ئەنجوومەن لەلایەن سەرۆک و بە ڕاوێژ لەگەڵ مەکتەبی سیاسی دەستنیشان دەکرێن.

ب. ئەنجوومەن دەستەیەکی کارگێڕی دەبێت، سەرۆک دەستنیشانیان دەکات.

سێیەم: کۆبوونەوەکانی ئەنجوومەنی باڵای تێکۆشەران

ئەنجوومەن مانگانە کۆبوونەوەیەکی ئاسایی ئەنجام دەدات و بەپێی پێویستیش کۆبوونەوەی نائاسایی ئەنجام دەدات.

چوارەم: ئەرکەکانی ئەنجوومەنی باڵای تێکۆشەران

١. ڕاسپاردە و ڕاوێژەکانی دەداتە سەرۆک.

٢. پێشنیار دەداتە مەکتەبی سیاسی دەربارەی پرسە سیاسی، ئابووری، کۆمەڵایەتی، کارگێڕییەکان و هەر پرسێکی دیکەی کە بە بەرژەوەندی بزانرێت.

٣. ئەو ئەرکانە جێبەجێ دەکات کە سەرۆک پێی دەسپێرێت.

ماددەی (١٦): دەستەی چاودێری و بەدواداچوون

یەکەم: پێناسەی دەستەی چاودێری و بەدواداچوون

دەستەیەکی باڵایە کە سەر بە سەرۆکە، پەیوەندیدارە بە دڵنیابوون لەوەی کە تا چەند هەنگاو و ڕێوشوێنە حزبییەکان بە دروستی بەڕێوەدەچن و تا چەند پرۆگرام و پەیڕەوی ناوخۆ و بڕیارەکانی کۆمیتەی ناوەندی جێبەجێ دەکرێن، هاوکات ئەم دەستەیە ئەرکی دەستنیشانکردنی هەر لادانێکە لە پرەنسیپە ڕێکخراوەییەکانی پارتی و پیادەکردنی دادپەروەریی پارتایەتی لە نێوان ئەندامانداو، هەروەها دڵنیابوون لەوەی مامەڵەی دروست بە موڵک و سامانی پارتییەوە دەکرێت.

دووەم: پێکهاتەی دەستە

١. دەستە سەر بە سەرۆکە و لە (٧-١١) ئەندام پێکدێت.

٢. لە ئەندامێکی مەکتەبی سیاسی و چەند ئەندامێکی کۆمیتەی ناوەندی و کادیرانی پێشکەوتووی پارتی کە لە لایەن سەرۆکەوە دەستنیشان دەکرێن، پێك دێت و، سێ مانگ جارێک لەگەڵ سەرۆك یان مەکتەبی سیاسیدا کۆدەبنەوە.

سێیەم: ئەرک و دەسەلاتەکانی دەستە

١. چاودێری و بەدواداچوونی چۆنیەتیی جێبەجێکردنی پرۆگرام و پەیڕەوی ناوخۆی پارتی دەکات.

٢. چاودێری و بەدواداچوونی جێبەجێکردنی بڕیارەکانی سەرۆک و کومیتەی ناوەندی پارتی دەکات.

٣. دەستنیشانی هەر لادانێک لە پرەنسیپە ڕێکخراوەییەکانی پارتی لە ئاستی سەرجەم ئۆرگانەکاندا.

٤. چاودێری و بەدواداچوونی ژیان و دادپەروەریی پارتایەتی لە نێوان ئەندامانداو.

٥. چاودێری و بەدواداچوون بۆ دڵنیابوون لە مامەڵەی دروست بە موڵک و سامانی پارتییەوە.

٦. بەدواداچوون و لێکۆڵینەوە لە سکاڵای کادیرانی پارتی کە ئاراستەی دەکرێن.

٧. لە کاتی هەبوونی سکاڵا و دروستبوونی هەر کێشە و گرفتێک لە هەر ئۆرگانێکی پارتیدا، دەستە لێکۆڵینەوە و بەدواداچوونی بۆ دەکات.

٨. بڕیارەکانی دەستە لەلایەن مەکتەبی سیاسییەوە جێبەجێ دەکرێن.

ماددەی (١٧): کۆمیتەی ناوەندی

یەکەم: پێناسەی کۆمیتەی ناوەندی

بەرزترین دەستەی ڕاپەراندنە لە ماوەی نێوان دوو کۆنگرەدا، سەرکردایەتیی پارتی دەکات لە ڕووی ڕێکخراوەیی و سیاسی و فکرییەوە بەرەو بەدیهێنانی ئامانجەکانی بەپێی پرۆگرام و پەیڕەوی ناوخۆ.

دووەم: پێکهاتەی کۆمیتەی ناوەندی

١. کۆمیتەی ناوەندی پێکدێت لە (٥٢) ئەندام و (٩) ئەندامی یەدەگ، بە دەنگدانی نهێنی لەلایەن کۆنگرەوە هەڵدەبژێردرێن، تێکڕای ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی چ وەک کۆمیتە چ وەک تاکەکەس لە بەردەم کۆنفرانس یان کۆنگرەدا ڕاستەوخۆ بەرپرسیارن لە جێبەجێکردنی سیاسەتەکانی پارتی و ئەو ئەرکانەی پێیان سپێردراوە.

٢. بەشداریی ئافرەت لە کۆمیتەی ناوەندیدا لە (١٥٪) کەمتر نەبێ.

٣. ئەگەر بە هەر هۆیەک جێگەی ئەندامێکی کۆمیتەی ناوەندی چۆڵ بوو، ئەندامێکی یەدەگ جێی دەگرێتەوە.

سێیەم: مەرجەکانی خۆپاڵاوتن بۆ کۆمیتەی ناوەندی:

١. دەبێ (١٠) ساڵی بەردەوام بەسەر ئەندامێتیدا لە نێو پارتی تێپەرییێت.

٢. دەبێ ئەندامێکی کارا و پاک بێت.

٣. دەبێ کەسێکی پێشەنگ بێت لە ڕەفتاردا و خەسڵەتەکانی سەرکردایەتیی تێدا بێ و بەلایەنی کەمەوە ماوەی (٥) ساڵ ئەرک و پلە و پایەی سەرکردانەی بەڕێوەبردبێ.

٤. نابێ لەو کەسانە بێت، کە پێشتر لە ڕیزی لایەنێکی دژ بە بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی کورد، یاخود دەزگا سەرکوتکەر و تیرۆریستییەکاندا بووبێت یان هاوکاریی کردبن.

٥. دەبێ خاوەن فکری ئازاد و دیموکراسیخواز بێت.

٦. نابێ لەو کەسانە بێ کە پێشتر بە تاوانی شەرەف سزا درابێت.

چوارەم: ئەرکەکانی کۆمیتەی ناوەندی:

١. هەڵبژاردنی ئەندامانی مەکتەبی سیاسی لە یەکەمین کۆبوونەوەیدا.

٢. دارشتنی سیاسەت و بەرنامەی پێویست بۆ بەدیهێنانی ئامانجەکانی پارتی و بەدواداچوونی جێبەجێکردنیان.

٣. دیاریکردنی هەڵوێستی پارتی لەسەر هەموو ڕووداو و پێشهاتەکان.

٤. پیادەکردنی پرۆگرام و پەیڕەوی ناوخۆی پارتی و بڕیارەکانی کۆنفرانس و کۆنگرە لەسەر هەموو ئاستەکانی پارتی.

٥. پتەوکردنی یەکڕیزی پارتی و پاراستنی نهێنییەکانی.

٦. پارێزگاریکردنی موڵک و سامانی پارتی و وەبەرهێنان و ڕێکخستنی داهات و خەرجییەکانی.

٧. بەرنامەڕێژی بۆ پەروەردە و پێگەیاندنی کادرانی پارتی و بەرزکردنەوەی ئاستی هۆشیاری و ئاگایی تیۆری و سیاسییان.

٨. دارشتنی سیاسەتی گشتی ڕاگەیاندنی پارتی و بەڕێوەبردنی و ڕێنوێنیکردنی بەپێی ڕێبازێکی دیاریکراو و دابینکردنی پێداویستییەکانی و بەدواداچوونی.

٩. وردبوونەوە لە ڕەخنە و پێشنیار و پرسیار و سکاڵاکانی ئەندامان و ڕێکخستنەکانی پارتی و کارکردن بۆ چارەسەرکردنی کێشەکانیان.

١٠. ئامادەکردنی ڕاپۆرتی گشتی بۆ کۆنفرانس و کۆنگرە.

١١. کۆمیتەی ناوەندی بەرپرسە لە:

أ. دیاریکردنی کات و شوێنی بەستنی کۆنفرانسی گشتی و کۆنگرە.

ب. لە دیاریکردنی ژمارەی ئەندامان لە کۆنفرانسی گشتی و کۆنگرەدا بە ڕەچاوکردنی ئەو سنوورانەی کە هەلومەرجی تایبەتیان هەیە.

١٢. بانگەواز بۆ بەستنی کۆنفرانسی گشتی و کۆنگرە بە شێوەی نائاسایی لەسەر داوای:

أ. زۆرینەی ئەندامانی پارتی لە ڕێی ڕێکخستنەکانیەوە.

ب. دوو لەسەر سێی ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی.

١٣. کۆمیتەی ناوەندی هەر سێ مانگ جارێک کۆدەبێتەوە، بۆی هەیە بەپێی پێویست کۆبوونەوەی نائاسایی بکات، ڕێژەی یاسایی بە ئامادەبوونی زۆرینەی ئەندامان تەواو دەبێ، بڕیارەکانی بە زۆرینەی سادە دەردەچن و دەبێ هەموو ئۆرگانەکانی پارتی پێیانەوە پابەند بن.

١٤. کۆمیتەی ناوەندی ساڵی جارێک کۆبوونەوەی فراوان دەکات، تێیدا سەرباری ئەندامانی یەدەگ، لیژنەی لقەکان، بەرپرسی بەشەکانی مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا و ئەندامانی بەشەکانی سەر بە مەکتەبی سیاسیی حزب ئامادەی دەبن.

١٥. هەر ئەرکێکی دیکە کە لەم پەیڕەوەدا هاتبێ و بۆ پیادەکردنی پرۆگرامی پارتی پێویست بێت، یاخود لە لایەن کۆنگرەی گشتییەوە ڕاسپێردرابێت.

١٦. دارشتنی سیستمی تایبەت بە بەش و هەر ئۆرگانێکی دیکە، کە لەم پەیڕەوەدا هاتبێ و دەسەڵات درابێتە کۆمیتەی ناوەندی.

١٧. کۆمیتەی ناوەندی ساڵی جارێك کۆبوونەوەی فراوان دەکات، کە تیایدا ئەندامانی فراکسیونی پارتیمان لە پەرلەمانی کوردستان، ئەنجوومەنی نوێنەرانی عێراق، فراکسیۆنی پارتی لە حکوومەتی هەرێم و فیدراڵ، پارێزگارەکان، سەرۆکی ئەنجوومەنی پاریزگاکان و سەرۆکی فراکسیون، سەرۆکی ئیدارە سەربەخۆکان و جێگرەکانی پارێزگار و، سکرتێری هەرسێ ڕێکخراوی ئافرەتان و قوتابیان و لاوان، بەشدار دەبن.

پێنجەم: دەسەڵاتەکانی کۆمیتەی ناوەندی

١. دیاریکردنی ئەرک و کارەکانی مەکتەبی سیاسی و هەڵسەنگاندنی ڕاپەراندنی کارەکان.

٢. پێدانی بەشێک لە دەسەڵاتەکانی بە مەکتەبی سیاسی و لەنێو ئەو دەسەڵاتانەشدا دامەزراندن یان لێکدان یاخود هەڵوەشاندنەوەی بەش و دەزگا پسپۆڕییەکان.

٣. ستاندنەوەی متمانە لە یەکێك یان کۆی ئەندامانی مەکتەبی سیاسی بە دەنگی دوو لەسەر سێی ئەندامان.

٤. گرتنەبەری هەر ڕێوشوێنێکی پێویست، کە یەکڕیزیی پارتی و ڕاستکردنەوەی ڕەوشی ڕێکخراوەیی و پاککردنەوەی پارتی لە ڕەوتی زیانبەخش بە یەکێتیی ڕیزەکانی بیخوازێ، بە مەرجێک پێشتر دەستەی چاودێری و بەدواداچوون لێکۆڵینەوەی لەو حاڵەتەدا کردبێ، ئەوانەی ئەم ڕێوشوێنانە دەیانگرێتەوە بۆیان هەیە لە لای کۆبوونەوەی فراوانی کۆمیتەی ناوەندی نارەزایی دەرببڕن.

٥. سەپاندنی سزای گونجاو بەسەر ئەندامەکانیدا بەپێی پەیڕەوی ناوخۆ و بە زۆرینەی دەنگی دوو لەسەر سێی ئەندامان.

٦. ئەگەر ئەندامێکی کۆمیتەی ناوەندی ڕەفتارێکی ئەوتۆی کرد، کە بە هۆیەوە شایستەی دەرکردن بێت لە پارتی یاخود خۆی ئیستیقالە پێشکەش بکات، کۆمیتەی ناوەندی بە دەنگی دوو لەسەر سێی ئەندامەکانی بۆی هەیە بەرپرسیاریەتی لێوەربگرێتەوە و ئەندامێتی هەڵپەسێرێت و بیداتە کۆنفرانس، یان کۆنگرە تا سزای پێویست بدرێت.

٧. دەرچوواندنی ڕێنووێنی تایبەت بە چۆنێتیی وەرگرتنی ئەندامانی پارتە سیاسییەکانی دیکە لە ڕیزەکانی پارتیدا.

٨. وردبوونەوە لە داواکاریی کادرانی پارتە سیاسییەکان بۆ هاتنە نێو پارتی.

٩. سەرنجدانی داواکاریی ئەو کادرانەی ماوەیەک وازیان لە پارتی هێناوە و داوای گەڕانەوە دەکەن.

١٠. ڕەزامەندی لەسەر هاتن و تێکەڵبوونی پارت و ڕێکخراوی سیاسیی کوردستانی لەگەڵ پارتی.

١١. هەڵوەشاندنەوەی بڕیارەکانی لیژنە و ئۆرگانەکانی خوارتر.

١٢. دامەزراندن یان پێکەوەلکاندن یان هەڵوەشاندنەوەی لیژنەی لقەکان و لیژنە ناوچەکان و ڕێکخراوەکان بەپێی پێویست.

١٣. بەستنی ڕێککەوتننامە و یاداشتنامەی لێکگەیشتن لەگەڵ پارت و ڕێکخراوە نێوخۆیی و ناوچەیی و نێودەوڵەتییەکان.

١٤. داڕشتنی بەرنامەی پارتی بۆ هەڵبژاردنەکان لەسەر ئاستی هەرێم و عێراق.

١٥. دۆزینەوەی شێوازی ڕێکخراوەیی نوێ بەپێی پێشهاتەکان و بەو گوێرەی هەلومەرج.

١٦. دیاریکردنی ڕێژەی هەڵبژاردن بۆ نوێنەرانی کۆنگرە و دیاریکردنی ناوی کادیرانی پێشکەوتوو بۆ کۆنفرانسی گشتی.

شەشەم: مافەکانی ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی

١. مافەکانی کادیری پارتی هەیە لەپاڵ ئەو مافانەی کە کۆمیتەی ناوەندی بڕیاری بۆ دەدات.

٢. لە کاتی زیندانیکردن یان بزربوونی بە هۆی خەباتی سیاسییەوە، ئەندامێتیی لە کۆمیتەی ناوەندی بەردەوام دەبێت.

ماددەی (١٨): مەکتەبی سیاسی

یەکەم: پێناسەی مەکتەبی سیاسی

دەستەیەکی سەرکردایەتیی هەڵبژێردراو و ڕێگەپێدراوە لە لایەن کۆمیتەی ناوەندیەوە بۆ جێبەجێکردنی بڕیارەکان و هەماهەنگی لە نێوان ئۆرگانەکان و ڕاپەڕاندنی کاروباری ڕۆژانەی پارتی.

دووەم: پێکهاتەی مەکتەبی سیاسی

أ. مەکتەبی سیاسی لە (١٥-١٧) ئەندام پێکدێت، یاریدەی سەرۆک دەدەن هەر یەکێک لە بواری کاری خۆیدا و، هاوبەشن لە بەرپرسیاریەتیدا لەگەڵ سەرۆک.

ب. مەکتەبی سیاسی لە نێو ئەندامەکانیدا دەستەیەکی کارگێڕی هەڵدەبژێرێ، کە پێکدێت لە بەرپرسێک و چوار ئەندام کە خۆیان تەرخان دەکەن بۆ ڕاپەڕاندنی کاروباری ڕۆژانە و هەماهەنگی لە نێوان ئۆرگانەکان و ئامادەکاریی کۆبوونەوەی ڕۆژانە و دەورییەکان و، ئەندامانی دیکە هاوکاری دەکەن.

سێیەم: ئەرک و دەسەڵاتەکانی مەکتەبی سیاسی:

أ. ئەم بەشانەی خوارەوە دادەمەزرێنێ و بەپێی سیستمێکی تایبەتی ئەرکەکانیان دیاری دەکات:

١. بەشی ڕێکخستن.

٢. بەشی هەڵبژاردن.

٣. بەشی دیراسات و پێگەیاندن.

٤. بەشی ڕۆشنبیری و ڕاگەیاندن.

٥. بەشی پەیوەندیی گشتی.

٦. بەشی ڕێکخراوە جەماوەری و پیشەییەکان.

٧. بەشی کارگێڕی و دارایی.

٨. بەشی وەبەرهێنان و پرۆژەکان.

ب. بڕیارەکانی نێوان دوو کۆبوونەوەی پارتی جێبەجێ دەکات و کاری ڕۆژانەی پارتی ڕادەپەڕێنێت.

ج. کات و شوێنی کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی ناوەندی دیاری دەکات و خشتەی کاری کۆبوونەوەکان ئامادەدەکات.

د. داڕشتن و بەرنامەڕێژی بۆ پیادەکردنی سیاسەتە ستراتیژییەکانی پارتی دەکات.

هـ. هەڵسەنگاندنی کاری ئۆرگان و لقەکان دەکات.

و. بڕیاری کۆتایی و پەسەندکردنی پاڵێوراوان بۆ هەڵبژاردنەکانی پەرلەمان و ئەنجوومەنی نوێنەرانی عێراقی فیدراڵ و ئەنجوومەنی پارێزگاکان و هەروەها کادیر و کاندیدکراوان بۆ پۆستە حکوومییەکان.

ز. دەرچوواندنی ڕێنوێنی و ئاراستەکاریی تایبەت بە ڕێکخستنەکانی پارتی لە دەرەوە.

ح. کادیر و پێداویستی بۆ بەش و ئۆرگانەکانی پارتی دابین دەکات.

ط. بە بەردەوامی بەرنامەڕێژی، بەدواداچوون و هەڵسەنگاندن بۆ ئاستی کارکردنی ئەو کادیر و نوێنەرانەی پارتی دەکات کە ئەرکی پەرلەمانی و حکوومییان پێ سپێردراوە.

ي. بەرنامەڕێژی و بەڕێوەبردنی پەیوەندییەکانی نیشتمانی و دەرەوەی پارتی.

ك. وەڵامی ڕاپۆرت و نووسراوی مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا و بەشەکانی مەکتەبی سیاسی دەداتەوە.

ل. بەلایەنی کەمەوە سێ مانگ جارێک لەگەڵ ئەنجوومەنی باڵای تێکۆشەران کۆدەبێتەوە.

م. پێکهێنانی ئۆرگان یان گۆڕینی شێوازی ڕێکخستن لە باردۆخ و هەلومەرجێکی تایبەتیدا.

ماددەی (١٩): سەرۆکی پارتی

١. سەرۆکایەتیی پارتی و کۆمیتەی ناوەندی و مەکتەبی سیاسی دەکات، زامنی یەکێتیی ڕیزەکانی پارتی و بەرنامە سیاسی و فیکریەکەیەتی و سەرپەرشتیاری بەرژەوەندییە باڵاکانی دەکات، ڕاستەوخۆ لە لایەن کۆنگرەوە هەڵدەبژێردرێت.

٢. سەرۆکایەتیی کۆبوونەوەکانی مەکتەبی سیاسی و کۆمیتەی ناوەندی و کۆبوونەوە فراوانەکان و کۆنفرانسی گشتی دەکات.

٣. لە هەر دەنگدانێکدا لە ئۆرگانەکانی پارتی کە لە برگەی (٢) لە سەرەوە ناویان هاتووە، دەنگەکان یەکسان بوون، دەنگی سەرۆک یەکلاکەرەوەیە.

٤. دەتوانێت لەکاتی پێویستدا بانگهێشت بۆ بەستنی کۆنگرە و کۆنفرانس بکات.

٥. ڕەزامەندی و واژۆکردنی هەموو نووسراو و ڕێنوێنییە گرنگەکانی پارتی دەکات.

٦. سەرۆک سکرتاریەتێکی دەبێت پێکهاتە و ئەرکەکانی بە سیستمێکی تایبەت ڕێک دەخرێن.

٧. سەرۆک بۆی هەیە جێگرێک یان زیاتر بۆ خۆی دەستنیشان بکات و دەسەڵاتەکانیش دیاری بکات.

ماددەی (٢٠): کۆنفرانس

یەکەم: کۆنفرانسی خۆجێیی

أ. لقەکان دوو ساڵ جارێک کۆنفرانسی خۆجێیی ئاسایی دەبەستن، یاخود لەسەر داوای زیاتر لە نیوەی ئەندامانی پارتی لەسەر ئاستی لق یان دوو لەسەر سێی ئەندامانی لیژنە ناوچەکانی سەر بەو لقە دەبەسترێت؛ بە ڕەزامەندیی مەکتەبی سیاسی و لە ژێر چاودێریی مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا.

ب. لیژنە ناوچەکان دوو ساڵ جارێک کۆنفرانسی خۆجێیی ئاسایی دەبەستن، یاخود لەسەر داوای زیاتر لە نیوەی ئەندامانی پارتی لەسەر ئاستی ڕێکخراوەکان یان دوو لەسەر سێی ئەندامانی لیژنەی ڕێکخراوەکان دەبەسترێت؛ بە ڕەزامەندیی مەکتەبی سیاسی و مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا و، لە ژێر چاودێریی لقدا.

ج. کۆنفرانسی خۆجێیی کاردەکات بۆ دارشتنی کارنامەیەکی زەمەنیی گونجاو بۆ کاراکردنی چالاکیی پارتایەتی و پتەوکردنی پەیوەندییە جەماوەرییەکان و چارەسەرکردن کێشە و ناکۆکییەکان بەپێی پەیڕەوی ناوخۆ.

دووەم: کۆنفرانسی گشتی

أ. لەسەر داوای زیاتر لە نیوەی ئەندامانی پارتی یاخود دوو لەسەر سێی ئەندامانی لیژنە ناوچەکان لەکاتی ڕوودانی گۆڕانکاری سیاسیی گرنگدا، یان لە حاڵەتی پێویستدا کە بخوازێ، کە بخوازێ کۆنفرانسی گشتی دەبەسترێت.

ب. کۆنفرانسی گشتی پێکدێت لە سەرۆک و جێگرانی سەرۆك و ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی و یەدەگەکانی و ئەندامانی دەستەی چاودێری و بەدواداچوون و ئەندامانی دەستەی کارگێڕیی ئەنجوومەنی باڵای تێکۆشەران و ئەندام بەشەکانی مەکتەبی سیاسی و سەرۆکایەتی فراکسیۆنەکانیی پارتی لە پەرلەمانی کوردستان و ئەنجوومەنی نوێنەرانی عێراق و، ئەنجوومەنی پارێزگاکان و بەرپرسی بەشەکانی مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگاکان و ئەندامانی لیژنەی لقەکان و کادیرانی پێشکەوتوو کە مەکتەبی سیاسی دەستنیشانیان دەکات.

سێیەم: ئەرکەکانی کۆنفرانسی گشتی

أ. گوێگرتن لە ڕاپۆرتی کۆمیتەی ناوەندی و گفتوگۆ لەسەرکردن و پەسەندکردنی.

ب. دیاریکردنی هەڵوێستی پارتی لە گۆرانکاریی و پێشهاتە نوێیەکاندا.

ج. بینین و مامەڵەکردن لەگەڵ سکاڵا و ناڕەزاییەکانی پێشکەشکراو بە کۆنفرانس.

چوارەم: دەسەڵاتەکانی کۆنفرانسی گشتی

أ. هەڵسەنگاندنی ئاستی کاری کۆمیتەی ناوەندی و سزادانی ئەندامە کەمتەرخەمەکانی پاش لێکۆڵینەوەیەکی دادپەروەرانە.

ب. لادانی ئەندامانی کەمتەرخەمی کۆمیتەی ناوەندی بە مەرجێک کۆی ژمارەی لادراوان بە یەکجار یان چەند جارێک لە سێیەکی ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی زیاتر نەبن.

ج. هەموارکردن و گونجاندنی پێکهاتەی ڕێکخراوەیی پارتی بەپێی پێوویستی قۆناغەکە.

د. بانگهێشت بۆ بەستنی کۆنگرە بە زۆرینەی دوو لەسەر سێی دەنگی بەشداران لە ماوەیەکدا، کە لە شەش مانگ زیاتر نەبێت و ئامادەکردنی هەلومەرجی لەبار بۆ بەستنی کۆنگرەکە.

ماددەی (٢١): کۆنگرە

یەکەم: پێناسەی کۆنگرە

کۆنگرە باڵاترین دەسەڵاتە لە پارتیدا.

دووەم: پێکهاتەی کۆنگرە

پێکدێت لە سەرۆک و جێگرانی سەرۆك وئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی و ئەندامانی یەدەگ و ئەندامانی دەستەی چاودێری و بەدواداچوون و ئەندامانی کارگێڕیی ئەنجوومەنی باڵای تێکۆشەران و ئەندامانی هەردوو لیژنەی هەڵبژاردنی نوێنەران بۆ کۆنگرە و لیژنەی ئیدارە و ئامادەکاری کۆنگرە و کادیرانی پێشکەوتوو و نوێنەرە هەڵبژێردراوەکانی سەرجەم ئۆرگانەکانی پارتی بەو ڕێژەیەی کە کۆمیتەی ناوەندی دیاری کردووە.

سێیەم: بەستنی کۆنگرە

أ. تەمەنی یاسایی نێوان دوو کۆنگرە پێنج ساڵ دەبێت، لە حاڵەتی زۆر پێویستدا کۆمیتەی ناوەندی مافی درێژکردنەوەی تەنیا یەک ساڵ تەمەنی یاسایی کۆنگرەی هەیە.

ب. کۆنگرەی نائاسایی لەم حاڵەتانەی خوارەوەدا دەبەسترێت:

١. بانگهێشتی سەرۆکی پارتی بەپێی ماددە (١٩)ی ئەم پەیڕەوە.

٢. بانگهێشتی کۆمیتەی ناوەندی لەسەر داوای دوو لەسەر سێی ئەندامەکانی بەپێی ماددە (١٧) بڕگە (چوارەم-١٢-ب)ی ئەم پەیڕەوە.

٣. بانگهێشتی کۆمیتەی ناوەندی لەسەر داوای زۆرینەی ئەندامانی پارتی لە ڕێگەی ڕێکخراوەکانیان بەپێی ماددە (١٧) بڕگەی (چوارەم-١٢-آ)ی ئەم پەیڕەوە.

٤. بانگهیشتی کۆنفرانسی گشتی لەسەر داوای دوو لەسەر سێی بەشداران بەپێی ماددە (٢٠) بڕگە (چوارەم-د)ی ئەم پەیڕەوە.

چوارەم: ئەرکەکانی کۆنگرە

أ. گوێگرتن لە ڕاپۆرتی گشتیی کۆمیتەی ناوەندی و گفتوگۆ لەسەرکردن و پەسەندکردنی.

ب. هەڵسەنگاندنی کارەکانی کۆمیتەی ناوەندی لە ماوەی نێوان دوو کۆنگرەدا و لێپێچینەوە و سزادانی ئەندامە کەمتەرخەمەکانی.

ج. لێکدانەوە و هەڵسەنگاندنی ڕەوشی ناوخۆیی و ناوچەیی و جیهانی.

د. دارِشتنی سیاسەتی گشتیی پارتی (ستراتیژی و تەکتیکی) و دیاریکردنی ئاراستەی سیاسی و کۆمەڵایەتی و فکرییەکانی و گوتارە سیاسییەکەی و دانانی بەرنامە و میکانیزم لەبەر ڕۆشنایی ئەو ئاراستانەدا.

ه. وردبوونەوە لە سکاڵا و نارەزاییەکانی نوێنەرانی کۆنگرە و کار لەسەرکردنیان.

پێنجەم: دەسەڵاتەکانی کۆنگرە

أ. هەڵبژاردنی سەرۆکی پارتی و ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی و یەدەگەکانی.

ب. بۆ ئەندامێتیی کۆمیتەی ناوەندی، پێویستە هەر پاڵێوراوێک متمانەی زۆرینەی سادەی دەنگەکانی دروستی ئەندامانی کۆنگرە مسۆگەر بکات.

ج. هەڵوەشاندنەوەی پارتی یان گۆڕینی ناوەکەی یان هەڵپەساردنی چالاکییەکانی یاخود یەکگرتنی لەگەڵ حزبێکی دیکەدا.

د. پەسەندکردن یان هەمووارکردنی پرۆگرام و پەیڕەوی ناوخۆ.

بەشی پێنجەم

لیژنە و دەستەکانی کۆنگرە

ماددەی (٢٢): لیژنەی هەڵبژاردنی نوێنەران بۆ کۆنگرە

یەکەم: پێناسەی لیژنە

لە لایەن کۆمیتەی ناوەندیەوە بە هەماهەنگی لەگەڵ لقەکان بۆ سەرپەرشتیی هەڵبژاردنەکانی نوێنەرانی کۆنگرە پێکدەهێنرێت.

دووەم: پێکهاتەی لیژنە

أ. لە ژمارەیەك کادیری پێشکەوتوو پێکدێت، کە بە شارەزایی پارتایەتی و سەرڕاستی و خۆنەویستی ناسراون.

ب. کۆمیتەی ناوەندی بەرپرس و یاریدەدەر و ژمارەی ئەندامەکانی دیاری دەکات.

ج. ئەندامانی لیژنە بۆیان نییە خۆ بۆ ئەندامێتیی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێرن.

د. لیژنە بۆی هەیە لیژنەی لاوەکی بەپێی پێویست و بە ڕەزامەندیی مەکتەبی سیاسی پێکبهێنێت .

سێیەم: ئەرکەکانی لیژنە

أ. ئامادەکردن و سەرپەرشتیکردنی هەڵبژاردنەکانی نوێنەرانی کۆنگرە بەپێی ئەو لیستانەی لەلایەن مەکتەبی سیاسییەوە ئامادەکراون و لە کۆبوونەوەی کۆمیتەی ناوەندی پەسەندکراون.

ب. پابەندبوون بە جێبەجێکردنی بڕیار و ڕێنوێنییەکانی کۆمیتەی ناوەندی دەربارەی کۆنگرە.

ج. ئامادەکردنی ناسنامە و لیستی تایبەت بە ناو و ژمارەی نوێنەران.

د. ئامادەکردنی ڕاپۆرتێکی گشتگیر دەربارەی ئەنجامی هەڵبژاردنەکان و تێبینییەکان لەسەر چۆنێتیی بەڕێوەچوونیان.

ماددەی (٢٣): لیژنەی ئیدارە و ئامادەکاریی کۆنگرە

یەکەم: پێناسەی لیژنە

لەلایەن کۆمیتەی ناوەندیەوە پێکدەهێنرێت بۆ ئامادەکردن و دابینکردنی پێداویستییەکانی کۆنگرە.

دووەم: پێکهاتەی لیژنە

أ. پێکدێت لە کۆمەڵێک کادیری پێشکەوتووی بەتوانا لەم بوارەدا.

ب. کۆمیتەی ناوەندی بەرپرس و یاریدەدەر و ژمارەی ئەندامانی دیاری دەکات.

ج. ئەندامانی لیژنەی ئیدارە و ئامادەکاری بۆیان نییە خۆیان بۆ ئەندامێتیی کۆمیتەی ناوەندی بپاڵێون.

سێیەم: ئەرکەکانی لیژنە

أ. دەستنیشانکردنی شوێنی بەستنی کۆنگرە.

ب. پێکهێنانی لیژنە پسپۆڕییەکان بۆ کاروبارەکانی کۆنگرە.

ج. هەماهەنگی لەگەڵ لیژنەی هەڵبژاردنی نوێنەرانی کۆنگرە بۆ دابینکردنی پێداویستی و خزمەتگوزارییەکانی کۆنگرە.

ماددەی (٢٤): دەستەی سەرۆکایەتیی کۆنگرە

١. دەستەیەکە بە درێژایی ماوەی کۆنگرە سەرپەرشتیی بەڕێوەچوونی کۆنگرە دەکات، لە یەکەم دانیشتندا لە لایەن ئەندامانی کۆنگرە هەڵدەبژێردرێت.

٢. دەستەی سەرۆکایەتیی کۆنگرە سیستمێکی تایبەت بۆ بەڕێوەبردنی دانیشتنەکان دادەنێ، کە ڕێوشوێن و شێوازی ڕێکخستنی گفتوگۆکان لە خۆ دەگرێت.

٣. ئەندامانی دەستەی سەرۆکایەتی بۆیان نییە خۆیان بۆ ئەندامێتیی کۆمیتەی ناوەندی بپاڵێون.

٤. هەموو بەڵگەنامەکانی کۆنگرە و بڕیار و ڕاسپاردەکانی دوای تەواوبوونی کۆنگرە دەداتە کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو.

٥. بەپێی ڕێوشوێنی گونجاو و یاسایی و بە سوود وەرگرتن لە تەکنەلۆژیای نوێ، پرۆسەی هەڵبژاردنی (کۆمیتەی ناوەندی) بە چاودێریی دادوەران سەرپەرشتی دەکرێت.

بەشی شەشەم

هەڵبژاردنی ئۆرگانەکانی پارتی و نوێنەرانی کۆنگرە

ماددەی (٢٥): هەڵبژاردنی ئۆرگانەکانی پارتی

هەڵبژاردنی ئۆرگانەکانی پارتی لە خوارەوە بۆ سەرەوە ئەنجام دەدرێت، واتە: بنکە، لیژنەی ڕێکخراو، لیژنەی ناوچە، لیژنەی لق و مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا. هەر ئۆرگانە و بەگوێرەی ئەو بازنە هەڵبژاردنەی کە لەم پەیڕەوەدا دیاری کراوە.

ماددەی (٢٦): هەڵبژاردنی نوێنەرانی کۆنگرە

هەڵبژاردنی نوێنەرانی کۆنگرە بەم جۆرەی خوارەوە دەبێت:

١. لیژنەی ناوچە و ئۆرگانی پارتی بە بازنەی هەڵبژاردن دادەنرێت بەپێی ئەو ڕێژەیەی، کە کۆمیتەی ناوەندی دیاری دەکات.

٢. ئەندامانی لیژنە ناوچە و لیژنە لقەکان لە بازنەی هەڵبژاردنی سنوورەکەیان خۆیان دەپاڵێون.

٣. کادیرانی بەشەکانی سەر بە مەکتەبی سیاسی و کادیرە پێشکەوتووەکان و دەزگاکانی دیکەی پارتی، بۆیان هەیە لە سنووری یەکێک لەو بازنانەی هەڵبژاردن کە لەلایەن بەشی ڕێکخستنی مەکتەبی سیاسییەوە بۆیان دیاری دەکرێت، خۆیان بپاڵێون.

بەشی حەوتەم

دارایی پارتی

ماددەی (٢٧): دارایی پارتی

١. دارایی پارتی بریتییە لە:

أ. ئابوونەی مانگانە، کە مەکتەبی سیاسی ڕێژەکەی و چۆنیەتیی وەرگرتنی دیاری دەکات.

ب. بەخشینی حکوومەت.

ج. کۆمەک و هاوکاری و پیتاك.

د. قازانجی چاپەمەنییەکانی پارتی.

هـ. قازانجی پرۆژەکانی وەبەرهێنان کە پارتی ئەنجامیان دەدات.

٢. پێویستە هەموو ڕێکخراو و ئۆرگانەکانی پارتی تۆماری تایبەت بە داهات و خەرجییان هەبێت، بەپێی نەریت و ڕێساکانی ژمێریاریی بەرکار بە شێوەیەکی ڕوون و لە ژێر چاودێری بەشی کارگێڕی و دارایی مەکتەبی سیاسیش بن.

٣. مەکتەبی سیاسی نەسرییەی ڕێکخراو و ئۆرگانەکان دیاری دەکات و ڕێنوێنیی پێویستیش دەربارەی چۆنێتیی خەرجکردنی دەردەکات.

بەشی هەشتەم

سیستمی دیسپلینی پارتایەتی

ئامانج لە هەموو سزاكان ڕاستكردنەوەی ڕەفتار و پەروەردەكردنی گیانی دیسپلین و كاری بەكۆمەڵە لای ئەندامان، هەروەها لە پێناو پیادەكردنی پەیڕەوی ناوخۆ و جێبەجێكردنی بڕیارەكانی پارتییە بە شێوەیەكی دروست.

ماددەی (٢٨):

سزادان لەسەر هەر كارێک یان پابەندنەبوون بە هەر كارێک تەنها بەپێی ئەم پەیڕەوە دەبێت و پێویستە لە پەیڕەودا هاتبێت كە ئەو هەڵسوكەوتە سەرپێچییە.

ماددەی (٢٩):

ئەوانەی سەرپێچی لە پەیڕەوی ناوخۆ و بنەماكانی كاری پارتایەتی دەكەن، بەپێی جۆر و ئاستی سەرپێچییەكەیان دەكەونە بەر لێپرسینەوە، سزاكانیش لە سووكەوە بۆ قورس ئەمانەی خوارەوەن:

یەكەم: سەرنجڕاكێشان

ئەم سزایە لە دەسەڵاتی هەموو ئۆرگانەكانی پارتیدایە و بەسەر ئەندامەكانیدا دەسەپێنێ، ئەگەر یەک لەم سەرپێچییانەی خوارەوەیان كرد:

أ. ئەگەر بەبێ پاساوێكی ڕەوا سێ جار لەسەر یەک لە كۆبوونەوەدا ئامادە نەبوون.

ب. ئەگەر بەبێ پاساوێكی ڕەوا سێ مانگ لەسەر یەک ئابوونەی نەدا.

ج. ئەگەر ئەو ئەرک و فەرمانانەی جێبەجێ نەكرد كە پێی دەسپێردرێت.

د. ئەگەر بێ مەبەست خەمساردییەكی نواند.

دووەم: ئاگادارکردنەوە

ئەم سزایە لە دەسەڵاتی هەموو ئۆرگانەکانی پارتیدایە و بەسەر ئەندامدا دەیسەپێنێ، ئەگەر سزای سەرنجراکێشان دادی نەدا و ئەو سەرپێچییانەی دووبارەکردەوە کە پێشتر بە هۆیانەوە سەرنجی ڕاکێشرابوو.

سێیەم: ئینزار

بێجگە لە بنکە، ئەم سزایە لە دەسەڵاتی هەموو ئۆرگانەکانی پارتیدایە و بەسەر ئەندامدا دەسەپێ، ئەگەر سزای سەرنجراکێشان و ئاگادارکردنەوە دادی نەدا و ئەو سەرپێچییانەی دووبارە کردنەوە.

چوارەم: سڕکردن

لە دەسەڵاتی لیژنەی ناوچە و ئۆرگانەکانی باڵاتردایە و بەسەر ئەندامە سەرپێچیکارەکانی ئۆرگانەکانی نزمتردا دەسەپێنرێت لەم بارانەی خوارەوەدا:

أ. ئەگەر سزاکانی سووکتر دادی نەدا.

ب. بە ئەنقەست ئەو ئەندامە بە کارە حزبییەکانی هەڵنەستا.

ج. ئەگەر لەو ڕێنماییانە لایدا کە بەپێی پەیڕەوی ناوخۆ دەرچوون و ئەو بڕیارانەی جێبەجێ نەکرد، کە لە سەرکردایەتیی پارتی دەرچوون.

د. ئەگەر ڕەفتارێکی نواند، کە زیان بە بنەما ڕێکخراوەییەکان یان بە ناوبانگی ڕێکخراوەیی و خەباتی پارتی بگەیەنێت.

پێنجەم: دابەزاندنی پلەی پارتایەتی

ئەم سزایە لە لایەن مەکتەبی سیاسییەوە دەسەپێنرێت، ئەگەر هاتوو ئەندامی سزادراو لە مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا یان ئەندامی لیژنەی لق بوو، بەڵام ئەگەر پلەی ئەندامی سزادراو لەوە نزمتر بوو، ئەوا سزاکەی لە لایەن لیژنەی لقەوە بە هەماهەنگی و پەسەندکردنی مەکتەبی ڕێکخستنی پارێزگا دەسەپێنرێت، ئەویش لەم بارانەی خوارەوە:

أ. ئەگەر سزاکانی سووکتر سوودیان نەبوو.

ب. ئەگەر کەمتەرخەمییەکەی بووە مایەی شکست لە بەجێهێنانی ئەرکە پێسپێردراوەکاندا.

ج. ئەگەر بەردەوام بوو لە ڕەفتاری زیانبەخش بە پارتی.

شەشەم: لادان

أ. سزای لادان لە لایەن لیژنەی لقەوە دەسەپێنرێ دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی مەکتەب سیاسی لەم بارانەی خوارەوەدا:

١. ئەگەر سزاکانی سووکتر بێسوود بوون.

٢. نەمانی مەرجێک یان چەند مەرجێکی ئەندامێتی.

٣. ئەگەر سەلمێنرا، کە ئەو ئەندامە چۆتە ڕێزی ڕێکخراوێکی سیاسیی دیکە.

٤. دەرچوون لە ئامانجە بنەڕەتییەکانی پارتی.

٥. بانگەواز بۆ دروستکردنی دەستەگەری لەنێو پارتیدا یاخود هەستان بە کارێکی ئەوتۆ کە زیان بە ناوبانگی پارتی بگەیەنێت.

٦. ناوزڕاندنی سەرکردایەتی.

٧. هەراسانکردن و توندوتیژی نواندن دژ بە ئەندام و کادیرێکی ئافرەت لەناو ئۆرگانەکانی پارتیدا.

٨. خراپ بەکارهێنانی ئامێرەکانی پەیوەندیکردن و سۆشیال میدیا بە مەبەستی یەکترشکاندن و ناوزڕاندن و ئاشکراکردنی نهێنییەکانی پارتی.

ب. ئەندامی لادراو ئەندامێتی بۆ ناگێڕدرێتەوە، تاکو داوایەکی نووسراو پێشکەش دەکات، گەڕاندنەوەکەشی بە بڕیارێک دەبێت لەو ئۆرگانەوە، کە پێشتر دەریکردووە و لە بڕیارەکەدا هۆکاری گەڕاندنەوەی ڕوون دەکاتەوە بە مەرجێک بەلایەنی کەمەوە ساڵێک بەسەر دەرکردنیدا تێپەڕیبێت.

حەوتەم: دەرکردن

أ. ئەم سزایە لە لایەن لیژنەی لقەوە دەسەپێنرێت و مەکتەبی ڕێکسختنی پارێزگا پەسەندی دەکات دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی، مەکتەبی سیاسی پەسەندی دەکات لەم بارانەی خوارەوەدا:

١. ئەگەر سزاکانی سووکتر بێسوود بوون.

٢. دەرچوون لە هێڵی فیکری و سیاسیی پارتی.

٣. دووفاقی لە پابەندبوونی پارتایەتیدا.

٤. پەیوەندیی دەرەکی بە هەر ڕێکخراوێک یا حزبێک یان دەستەیەکی نانیشتمانی.

٥. خستنەڕوو و بڵاوکردنەوەی بیروڕای دژ بە ئاسایشی نەتەوەییمان.

ب. ئەندامی دەرکراو ئەندامێتی بۆ ناگێڕدرێتەوە تا سێ ساڵ بەسەر دەرکردنیدا تێدەپەڕێت، ئەوساش دەبێت تکانامەیەک بنووسێت و باسی هۆکاری سەرپێچییەکەی بکات، ئینجا تکانامەکەی بۆ کۆبوونەوەی کۆمیتەی ناوەندی دەنێردرێت تا قسەی لەسەر بکرێت.

ماددەی (٣٠):

دەکرێ بەبێ ڕەچاوکردنی ڕێزبەندیی سزاکان لە سووکەوە بۆ قورس، بەپێی پێویست سزای گونجاو بدرێت بە مەرجێک لەگەڵ قەبارەی سەرپێچییەکەدا بگونجێت و لە لایەن ئەو ئۆرگانەوە بدرێت، کە دەسەڵاتی سەپاندنی ئەو سزایەی هەیە.

ماددەی (٣١):

لە سەپاندنی سزاکانی ئەم پەیڕەوەدا دەبێ ڕەچاوی ئەوە بکرێت کە سزا بەپێی لێکۆڵینەوەیەکی ئوسوڵی دەبێت لە ڕێی دەستەی چاودێری و بەدواداچوون لە دوای وەرگرتنی ڕەزامەندیی مەکتەبی سیاسی.

ماددەی (٣٢):

لەکاتی وەرگرتنی سزاکەوە تا ماوەی مانگێک ئەندامی سزادراو بە سزاکانی سەرەوە، بۆی هەیە لای دەستەی چاودێری و بەدواداچوون نارەزایی دەرببڕێت.

ئەحکامی گشتی:

١. مەکتەبی سیاسی بەر لە هەر پرۆسەیەکی هەڵبژاردنی گشتی سێ مانگ پێشتر، ژوورێکی هەماهەنگی و کارکردن پێکدەهێنێت.

٢. لە پرۆسەکانی هەڵبژاردنی گشتیدا، هەر ئۆرگانێکی تەنزیمی (لیژنەی ڕێکخراو، لیژنەی ناوچە) ژمارەی دەنگدەرانی پارتیمان کەمتر بێت لە ژمارەی ئەندامانی پارتیمان لە سنوورەکەیدا، دوای لێکۆڵینەوە دەستەی ئەو ئۆرگانە هەڵدەوەشێندرێتەوە و، دووبارە هەڵبژاردن بۆ دەستەکەی دەکرێتەوە، بەرپرس و ئەندامانی پێشووی لیژنەکەش مافی خۆپاڵاوتنیان نابێ بۆ هەڵبژاردنی دەستەی نوێ.

٣. لە هەر پرۆسەیەکی هەڵبژارنی گشتیدا، لە سنووری هەر ئۆرگانێکی تەنزیمی (لیژنەی ڕێکخراو، لیژنەی ناوچە، لیژنەی لق)دا ڕێژەی دەنگەکانی پارتیمان کەمتر بێت بە بەراورد بە ڕێژەی دەنگی پارتیمان لە دوا هەڵبژاردندا، لیژنەی تایبەت و پسپۆڕ لەلایەن مەکتەبی سیاسییەوە ڕادەسپێردرێت بۆ لێکۆڵینەوە و بەدواداچوون و، دیاریکردنی لایەنی کەمتەرخەم و، ئیجرائاتی بەرامبەر دەکرێت.